

Szkolny klimat

z perspektywy uczniów

Raport podsumowujący
pilotażową edycję badania uczniów szkół ponadpodstawowych

Spis treści

Wstęp	3
Zastosowane skróty.....	4
Metodologia i realizacja badania.....	4
Część 1. Promotorzy i krytycy	9
Część 2. Powiązania ogólne	15
Część 3. Obszary szczegółowe	21
3.1. Wygląd szkoły.....	21
3.2. Relacje.....	27
3.2.a. Relacje: nauczyciel - uczeń.....	27
3.2.b. Relacje międzyuczniowskie.....	31
3.2.c. Swoboda wyrażania siebie.....	34
3.3. Nauka.....	37
3.3.a Nauczyciele - sposób nauczania.....	37
3.3.b. Postrzegane obciążenie nauką.....	39
3.3.c. Nastawienie uczniów do nauki.....	41
3.4. Aktywności dodatkowe.....	46
3.5. Bezpieczeństwo i wsparcie w szkole.....	53
Podsumowanie	58
O autorce	60

Wstęp

Pomysł na projekt "Szkolny klimat" dojrzał do realizacji od trzech lat. Inspiracją były wywiady pogłębione, które prowadziłam z uczniami klas siódmych i ósmych szkół podstawowych w Powiecie Kaliskim (Województwo Wielkopolskie). Szukałam wówczas informacji na temat tego, **w jaki sposób uczniowie obecnie wybierają szkołę** ponadpodstawową: jakie elementy biorą pod uwagę, skąd pozyskują informacje o dostępnych możliwościach i kto jest zaangażowany w proces decyzyjny.

Wśród źródeł pozyskiwania wiedzy o szkołach ponadpodstawowych respondenci wskazywali m.in. **starszych kolegów**, którzy już uczyli się na kolejnym szczeblu edukacji i mogli powiedzieć jak tam było. To oni dawali dostęp do **realnych doświadczeń uczniów** w danej placówce z pierwszej ręki. Źródło to, choć najbardziej bezpośrednio, było jednak często **ograniczone do kilku osób**, których uczeń stojący przed dylematem wyboru, miał wśród znajomych i rodziny. Te obserwacje były podstawą pomysłu **zbadań i udostępnienia** perspektywy większej grupy osób uczących się w szkołach ponadpodstawowych, która byłaby bardziej **rzetelnym obrazem doświadczeń uczniów**.

Podstawowym celem badania "Szkolny klimat" jest **uzupełnienie** dotychczasowej palety prowadzonych od dawna **rankingów i zestawień**, które bazują na wynikach z egzaminów maturalnych i zawodowych oraz na osiągnięciach w konkursach czy olimpiadach, i poszerzenie jej o aspekty miękkie, stanowiące o **atmosferze, w której odbywa się proces rozwijania kompetencji** w szkole.

W trakcie licznych rozmów i konsultacji z przedstawicielami sektora edukacji wyłoniły się kolejne ważne aspekty. Po pierwsze, nie tylko uczniowie mogą korzystać z zebranych danych, a również może być to **cenne źródło informacji dla rodziców**, którzy wspierają młodych w wyborach. Po drugie, dyrektorzy szkół wskazywali na duży potencjał diagnostyczny badania, które pozwoli im zidentyfikować **mocne strony i obszary do usprawnienia w placówkach**. Po trzecie, sięgnięcie bezpośrednio do uczniów po ich doświadczenia daje im realną możliwość wyrażenia swojego zdania, **uruchamia sprawczość i podkreśla podmiotowość młodych** w procesie edukacyjnym. Nam natomiast pozwala usłyszeć ich głos i uwzględnić tę perspektywę.

W roku szkolnym 2023/24 we współpracy z Wydziałem Edukacji Urzędu Miasta Kalisza zrealizowałam pilotażową edycję badania pod nazwą "Szkolny klimat" na terenie Miasta Kalisza. Dziękuję bardzo za zaufanie i otwartość Ewelinie Dudek, Naczelniczce Wydziału Edukacji Miasta Kalisza, wszystkim zaangażowanym pracownikom Wydziału Edukacji oraz dyrektorkom i dyrektorom szkół ponadpodstawowych, którzy dołączyli do projektu. Dziękuję również Agacie Czekalskiej za wsparcie merytoryczne.

Bez Was by się nie udało.

Jestem przekonana, że to unikatowe w skali kraju przedsięwzięcie jest początkiem czegoś bardzo ważnego.

Ewa Tomczak
pomysłodawczyni i realizatorka projektu "Szkolny klimat"

Zastosowane skróty

Dla lepszej czytelności raportu w jego treści zastosowane zostały poniższe skróty:

I LO - I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Asnyka

II LO - II Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Kościuszki

III LO - III Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Kopernika

IV LO - IV Liceum Ogólnokształcące im. Ignacego Jana Paderewskiego

V LO - V Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego

Jagiellończyk - Liceum Ogólnokształcące „Jagiellończyk”

ZSE - Zespół Szkół Ekonomicznych

ZSGH - Zespół Szkół Gastronomiczno - Hotelarskich im. Janka Bytnara "Rudego"

VII LO - VII Liceum Ogólnokształcące - Szkoła Mistrzostwa Sportowego w Zespole Szkół Nr 9

TŚJ - Technikum im. św. Józefa

ZSP - Zespół Szkół Ponadpodstawowych

ZSS - Zespół Szkół Samochodowych im. Stanisława Staszica

ZSTE - Zespół Szkół Techniczno-Elektronicznych

ZSZ - Zespół Szkół Zawodowych im. Zesłańców Sybiru

Metodologia i realizacja badania

Badanie ilościowe w ramach pilotażowej edycji projektu “Szkolny klimat” realizowanej w roku szkolnym 2023/24 objęło 14 szkół ponadpodstawowych znajdujących się na terenie Miasta Kalisz: 12 publicznych oraz 2 niepubliczne. **Analizie porównawczej zostały poddane dane zebrane od uczniów z 13 placówek** (11 publicznych i 2 niepublicznych) ze względu na zbyt niski odsetek wypełnionych ankiet w jednej ze szkół (5,77%)¹.

Choć w przypadku szkoły Jagiellończyk oraz liceum plastycznego i szkoły branżowej I-go stopnia w ZSPP obserwujemy również niskie liczebności próby, to procentowy udział uczniów objętych badaniem przekracza 20%, a w przypadku Jagiellończyka, który jest najmniej liczebną szkołą, przekracza 50%. Stąd, te dane z tych placówek zostały uwzględnione w analizie porównawczej.

W sumie analiza obejmuje dane pozyskane od **3288 uczniów**. Pokrywają one średnio **ponad 40% uczniów z każdego typu badanych szkół**: liceów, techników i szkół branżowych I-stopnia. Najwyższy odsetek wypełnionych ankiet osiągnięto w V LO (72,37%), a najniższy zakwalifikowany do analizy w III LO (13,29%).

Próba w badaniu była dobierana celowo, w ramach szkół wybranych do testowej edycji badania. W badaniu brali udział uczniowie obecni na zajęciach lekcyjnych w terminie zbierania ankiet. W badaniu nie analizowano próby w podziale na klasy i nie jest ona reprezentatywna względem populacji nastolatków w Polsce.

¹ W analizie porównawczej nie zostały uwzględnione dane zebrane z ankiet skierowanych do uczniów w II Liceum Ogólnokształcącym im. Tadeusza Kościuszki w Kaliszu, w którym zebranoankiety od 47 z całkowitej liczby 815 uczniów, czyli 5,77%. Informacje pozyskane od dyrekcji tej placówki są natomiast włączone w zestawienia wraz z danymi pozyskanymi od dyrekcji pozostałych szkół.

Tabela. Struktura próby badawczej w podziale na szkoły wraz z odsetkiem wypełnionych ankiet.

Placówki w poszczególnych typach szkół są uszeregowane od największego do najmniejszego odsetka uczniów danej szkoły, którzy wypełni ankietę.

Na **zielono** zostały oznaczone placówki z większymi niż średni dla wszystkich badanych szkół odsetek uczniów, którzy wzięli udział w badaniu.

typ szkoły	nazwa szkoły	wypełnione ankiety - procentowo	liczba uczniów w szkole ²	wypełnione ankiety - liczbowo
szkoły branżowe I-go stopnia	ZSGH	60,43%	187	113
	ZSZ	53,45%	290	155
	ZSS	31,94%	216	69
	ZSPP	22,86%	140	32
	łącznie	44,30%	833	369
technika	ZSGH	72,16%	431	311
	ZSZ	60,47%	86	52
	ZSS	57,62%	302	174
	ZSE	56,87%	575	327
	TŚJ	35,81%	835	299
	ZSTE	30,53%	819	250
	ZSPP	20,53%	604	124
	łącznie	42,09%	3652	1537
licea	V LO	72,37%	503	364
	VII LO	62,80%	164	103
	I LO	57,85%	688	398
	Jagiellończyk	51,79%	56	29
	IV LO	36,62%	893	327
	ZSPP	22,22%	153	34
	III LO	13,29%	888	118
	łącznie	41,05%	3345	1373
wszystkie szkoły - łącznie		41,99%	7830	3288³

Wszystkie **wartości średnie dla wszystkich szkół razem** liczone są niniejszej analizie w odniesieniu do sumy wskazań w poszczególnych typach szkół powiększonej o 9 dodatkowych ankiet, które są nie przyporządkowane do konkretnego typu szkoły ze względu na błędne oznaczenie tej pozycji w ankiecie. W ten sposób odpowiedzi

² Dane uzyskane od Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Kalisza w przypadku placówek publicznych oraz bezpośrednio od dyrekcji w przypadku szkół niepublicznych.

³ Rozbieżność sumy ankiet wypełnionych w poszczególnych typach szkół i liczby wypełnionych ankiet w pozycji "wszystkie szkoły - łącznie" wynika z dodania do niej 9 dodatkowych ankiet, które są nie przyporządkowane do konkretnej placówki ze względu na błędne oznaczenie typu szkoły w ankiecie.

udzielone w ramach tych nie przyporządkowanych do konkretnego typu szkoły ankiet są uwzględnione w globalnych wskaźnikach.

Dane zostały zebrane w formie **anonimowych ankiet online** skierowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych biorących udział w badaniu. Ankiety były dystrybuowane w poszczególnych placówkach przez dyrekcje szkół w terminie **od 8 do 15 marca 2024 roku**. Dla II LO ten termin został wydłużony do 18 marca 2024 roku, co jednak nie pozwoliło zebrać wystarczającej do analizy liczby odpowiedzi.

Pytania ankietowe zostały stworzone na bazie analizy danych zastanych oraz badań jakościowych w formie warsztatów diagnostycznych z uczniami klas siódmych i ósmych w dwóch szkołach podstawowych oraz z uczniami w dwóch szkołach ponadpodstawowych. Badanie ilościowe (ankieta) skupia się na tym, co **uczniowie** w badaniu jakościowym **wymieniali jako elementy atmosfery w szkole**.

Większość pytań, które później były poddane analizie i porównaniu pomiędzy poszczególnymi placówkami, zadawana były **w formie zamkniętej jako stwierdzenia**, co do których uczeń zaznaczał na **sześciostopniowej skali** (“zdecydowanie się zgadzam”, “zgadzam się”, “trochę się zgadzam”, “trochę się NIE zgadzam”, “NIE zgadzam się” oraz “zdecydowanie się NIE zgadzam”) na ile się z nimi zgadza.

Miarą wybraną do analizy i porównywania poszczególnych badanych obszarów są wskaźniki procentowe, które są odsetkiem sumy:

- **wyraźnie pozytywnych wskazań** (“zdecydowanie się zgadzam” oraz “zgadzam się”) dla zdań nacechowanych pozytywnie (np. Moja klasa jest zgrana i zintegrowana.)
lub
- **wyraźnie negatywnych wskazań** (“zdecydowanie się NIE zgadzam” oraz “NIE zgadzam się”) dla zdań nacechowanych negatywnie (np. Czuję się w szkole samotna_y.)

ze **wszystkich udzielonych odpowiedzi** na dane pytanie z odpowiednio: danej szkoły, danego typu szkoły lub wszystkich szkół.

W badaniu wykorzystano również pytania ze skalą:

- dwustopniową (“tak” lub “nie”) - dotyczące bezpieczeństwa
- jedenastopniową (od 0 do 10) - dotyczące skłonności do polecenia szkoły innym oraz stopnia zadowolenia z atmosfery panującej w szkole

oraz pytania otwarte do swobodnej wypowiedzi w ramach poszczególnych grup tematycznych.

W przypadku agregowania danych zbieranych w pytaniach zamkniętych na dwóch różnych skalach, były one przeliczane do skali sześciostopniowej.

Do analizy powiązań pomiędzy badanymi zmiennymi został wykorzystany **współczynnik korelacji liniowej Pearsona**. W analizie założono następującą interpretację bezwzględnych wartości współczynnika korelacji:

- (0;0,3) - brak lub bardzo słaba korelacja
- <0,30; 0,5) - korelacja umiarkowanie silna
- <0,50; 0,7) - korelacja silna
- <0,70; 1> - korelacja bardzo silna

przy czym przy analizie poszczególnych pytań współczynnik korelacji podawany jest indywidualnie w wybranych przypadkach.

Dane pozyskane od uczniów w formie ankiet zostały dla wybranych obszarów poszerzone o **informacje od dyrekcji badanych placówek**. Dotyczy to w szczególności udogodnień i wsparcia dla uczniów, obowiązujących w szkołach zasad oraz oferowanych kółek i klubów zainteresowań. Dane z tego źródła są każdorazowo odpowiednio opisane.

“Jeżeli ktoś faktycznie przeczyta moje odpowiedzi i zastanowi się nad nimi chociaż przez chwilę, to będę wdzięczny”.

uczeń szkoły ponadpodstawowej, wypowiedź z ankiety

Część 1. Promotorzy i krytycy

Bazowym pytaniem w skierowanej do uczniów szkół ponadpodstawowych ankiecie jest:

“Biorąc pod uwagę całość Twoich doświadczeń w obecnej szkole, na ile był(a)byś skłonna_y polecić wybór tej szkoły młodszej koleżance lub młodszemu koledze, gdyby poprosili Cię o radę?”

Odwołuje się ono bezpośrednio do pierwotnego założenia badania, czyli zidentyfikowania, **które szkoły są najchętniej polecane** przez osoby uczące się w nich. W kolejnych krokach analizowane są poszczególne obszary związane z atmosferą, które mogą mieć **wpływ na różnicowanie nastawienia uczniów** do polecenia swojej szkoły.

Przytoczone powyżej pytanie bazowe było podstawą do wyliczenia procentowych **udziałów promotorów i krytyków** zgodnie z metodologią zaczerpniętego z biznesowej praktyki wskaźnika **NPS (ang. Net Promoter Score)**. W klasycznym ujęciu miara ta identyfikuje ważny z perspektywy finansowej **wskaźnik lojalności klientów**, a w niniejszym badaniu została zaadaptowana do analizy nastawienia uczniów.

Promotorzy to te osoby uczące się, które odpowiadając na pytanie bazowe zaznaczyły na skali od 0 “zdecydowanie bym NIE polecił_a” do 10 - “zdecydowanie bym polecił_a” **dwie najwyższe odpowiedzi: 9 lub 10**. Osoby, które zaznaczyły wskazania z zakresu od **0 do 6**, nazywane są w tym modelu **krytykami**. Pozostałe odpowiedzi (wskazania 7 i 8) określają grupę osób **pasywnych**, które są względnie zadowolone, ale mało skłonne do polecenia.

Po odjęciu procentowych udziałów promotorów i krytyków otrzymujemy wspomniany wyżej wskaźnik NPS, czyli tłumacząc swobodnie na język polski - **udział promotorów netto**. Może on przyjmować wartość od **-100 (kiedy wszyscy badani to krytycy) do +100 (kiedy wszyscy badani to promotorzy)**.

Przy wykorzystaniu wskaźnika NPS **podstawowym celem do realizacji jest uzyskanie jego dodatniej wartości**, czyli sytuacji, w której mamy więcej promotorów niż krytyków.

Niepokojące może być to, że **średni poziom wskaźnika NPS** dla analizowanych placówek jest **ujemny i wynosi -7**, co wskazuje, że w ogólnym ujęciu wśród badanych uczniów nad promotorami **przeważają krytycy**.

Najwyższą średnią dla typu szkół - i jednocześnie **jedyną średnią dodatnią** - osiągnęły **szkoły branżowe I-go stopnia (2)**. Najniższy średni poziom wskaźnika NPS obserwujemy natomiast w liceach (-10).

Twórcy wskaźnika NPS - firma Bain & Company, sugerują następującą segmentację dodatnich, czyli pozytywnych wyników⁴:

- do 20 - dobry wynik
- powyżej 20 do 50 - bardzo korzystny wynik
- powyżej 50 do 80 - doskonały wynik
- powyżej 80 - wynik światowej klasy

Analizując różnice odnotowane w badaniu pomiędzy poszczególnymi placówkami, warto zwrócić szczególną uwagę na trzy z nich, które osiągają **najlepsze wskaźniki NPS**:

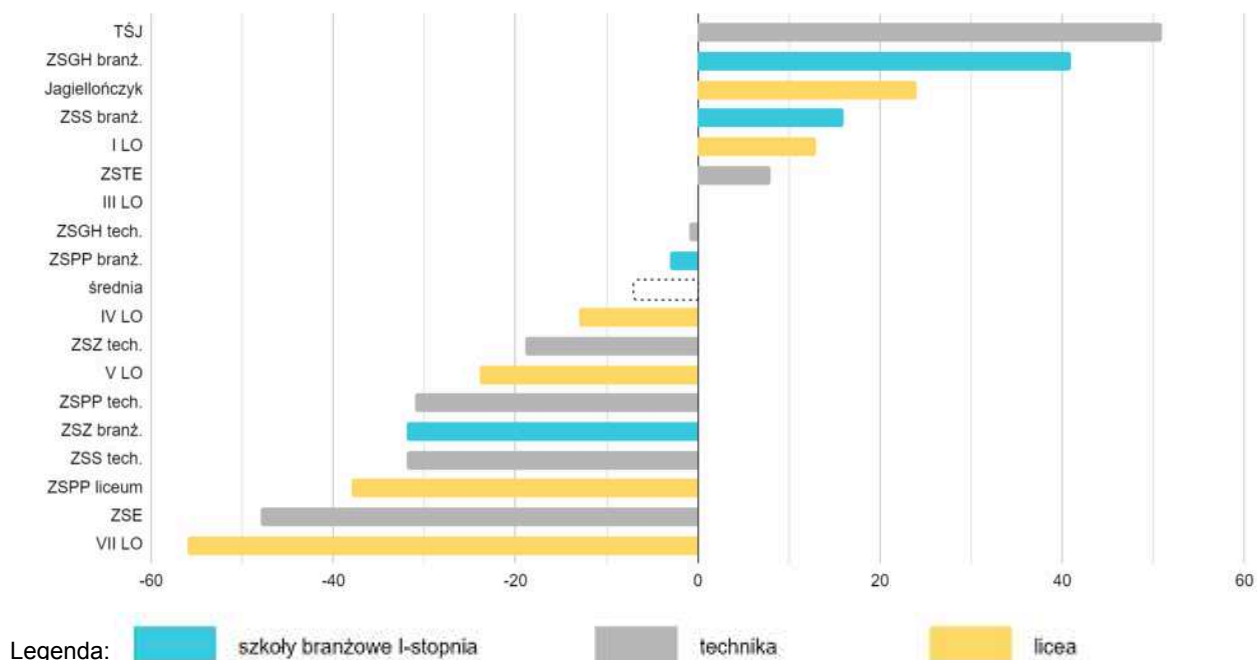
- TŚJ - 51 - w przedziale **“doskonały”**
- oraz dwie w przedziale **“bardzo korzystny”**:
 - szkołę branżową I-go stopnia w ZSGH - 41
 - liceum Jagiellończyk - 24

Pozostałe placówki, w których wskaźnik NPS jest **dodatni** to: szkoła branżowa I-go stopnia w ZSS, I LO oraz ZSTE.

Najmniej korzystne wskaźniki NPS obserwujemy w VII LO (-56) oraz w ZSE (-48).

Wykres. Wskaźnik NPS w poszczególnych szkołach

Dane są uszeregowane od największego do najmniejszego wskaźnika NPS (Net Promoter Score).

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

⁴ Źródło: <https://www.qualtrics.com/experience-management/customer/good-net-promoter-score/>

Tabela. Wskaźnik NPS w poszczególnych szkołach

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największego do najmniejszego wskaźnika NPS (Net Promoter Score).

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średni poziom NPS dla wszystkich badanych szkół (-7).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	41	TŚJ	51	Jagiellończyk	24
ZSS	16	ZSTE	8	I LO	13
ZSPP	-3	ZSGH	-1	III LO	0
ZSZ	-32	ZSZ	-19	IV LO	-13
średnia	2	ZSPP	-31	V LO	-24
		ZSS	-32	ZSPP	-38
		ZSE	-48	VII LO	-56
		średnia	-6	średnia	-10

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Warto przyjrzeć się szczególnie uważnie osobno grupom promotorów i krytyków, ponieważ obie prezentują **wyraźne, przeciwne stanowiska**. Pogłębiona analiza może odkryć informacje o tym, co należałoby zmienić, żeby zmniejszyć liczbę krytyków i w jaki sposób moglibyśmy przesunąć osoby dotychczas pasywne do sfery promotorów.

Analiza postawy uczniów w tym zakresie jest niezwykle ważna, ponieważ starsi koledzy mogą być postrzegani przez uczniów wybierających szkołę ponadpodstawową jako **bezpośrednie, rzetelne i nie zniekształcone** marketingowymi zabiegami źródło informacji o potencjalnych opcjach edukacyjnych.

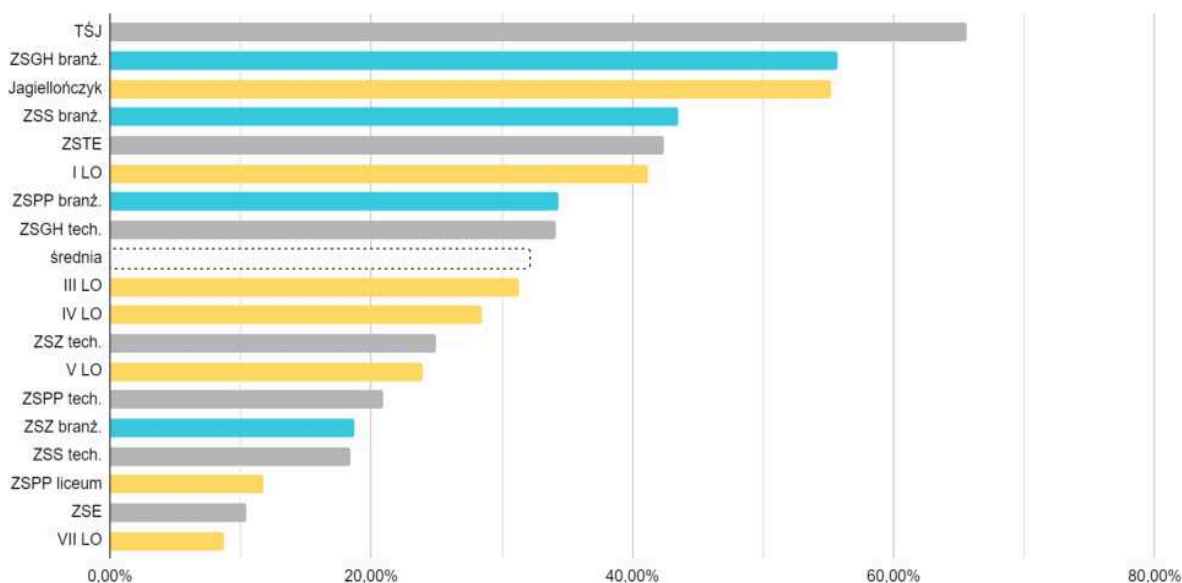
Zidentyfikowanie czynników różnicujących uczniów na grupy promotorów i krytyków w poszczególnych placówkach może wskazać okazję do znaczącej **poprawy w ocenie doświadczeń uczniów**, a co za tym idzie większego zadowolenia i skłonności do polecania danej placówki.

Ilu uczniów poleca poszczególne szkoły?

Średnio co trzeciego przebadanego ucznia możemy nazwać promotorem swojej szkoły, przy czym warto zaznaczyć, że **największy odsetek promotorów** możemy zaobserwować **w szkołach branżowych I-go stopnia** (36,04%), a kolejno w technikach (33,38%) oraz liceach (29,86%). Dla poszczególnych typów szkół możemy jednak zaobserwować **duże różnice** odsetków promotorów **w poszczególnych placówkach**.

Wykres. Procentowy udział promotorów wśród badanych uczniów

Dane są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału promotorów wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia

■ technika

■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Procentowy udział promotorów wśród badanych uczniów

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału promotorów wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średni udział promotorów dla wszystkich badanych szkół (32,15%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	55,75%	TŚJ	65,55%	Jagiellończyk	55,17%
ZSS	43,48%	ZSTE	42,40%	I LO	41,21%
ZSPP	34,38%	ZSGH	34,08%	III LO	31,36%
ZSZ	18,71%	ZSZ	25,00%	IV LO	28,44%
średnia	36,04%	ZSPP	20,97%	V LO	23,90%
		ZSS	18,39%	ZSPP	11,76%
		ZSE	10,40%	VII LO	8,74%
		średnia	33,38%	średnia	29,86%

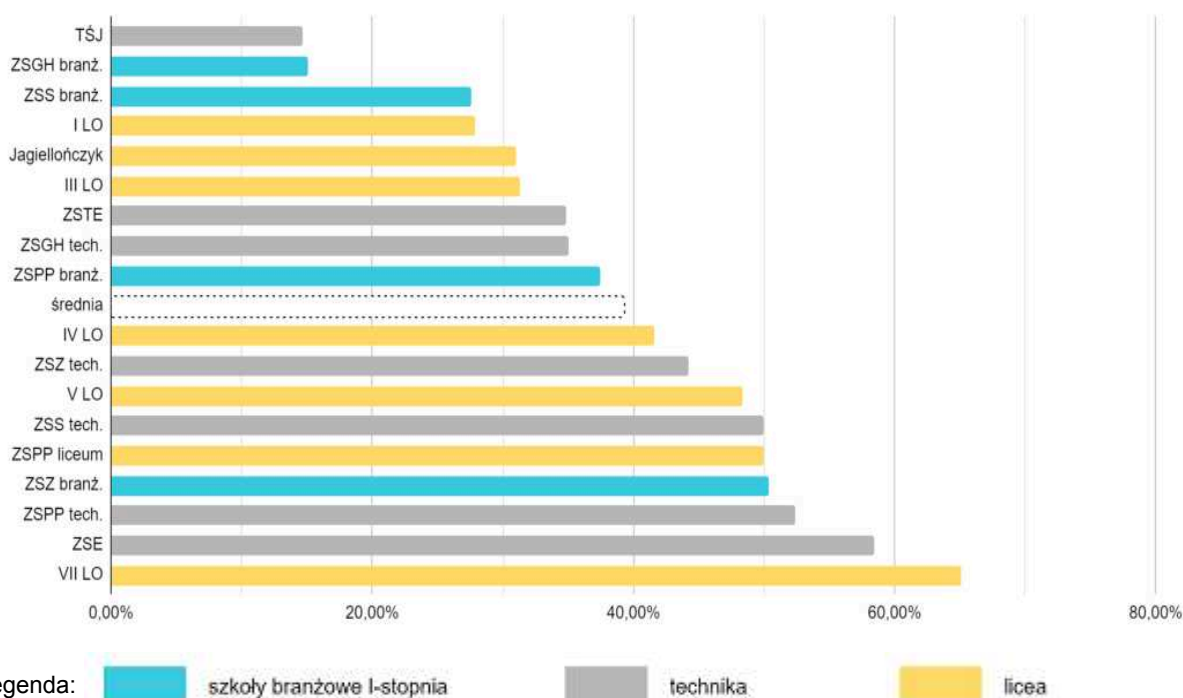
N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Ilu uczniów odradza poszczególne szkoły?

Średni udział procentowy krytyków jest większy niż promotorów - czterech na dziesięciu uczniów możemy uznać za krytyków szkół, w których się uczą. Podobnie jak w przypadku odsetka promotorów, i w przypadku krytyków widoczne są **znaczne różnice w przypadku poszczególnych placówek**.

Wykres. Procentowy udział krytyków.

Dane są uszeregowane **od najmniejszego** do największego procentowego udziału krytyków wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela: Procentowy udział krytyków

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane **od najmniejszych** do największych procentowych udziałów krytyków wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średni udział krytyków dla wszystkich badanych szkół (39,26%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	15,04%	TŚJ	14,72%	I LO	27,89%
ZSS	27,54%	ZSTE	34,80%	Jagiellończyk	31,03%
ZSPP	37,50%	ZSGH	35,05%	III LO	31,36%
ZSZ	50,32%	ZSZ	44,23%	IV LO	41,59%
średnia	34,15%	ZSS	50,00%	V LO	48,35%
		ZSPP	52,42%	ZSPP	50,00%
		ZSE	58,41%	VII LO	65,05%
		średnia	39,43%	średnia	40,28%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

W dalszej części opracowania omówione są poszczególne badane aspekty związane z atmosferą w szkole, które mogą mieć **wpływ na różnicowanie nastawienia uczniów** do polecenia danej placówki młodszym koleżankom i kolegom.

Mam nadzieję, że analiza doświadczeń uczniów w tych obszarach pozwoli ugruntować i poszerzyć wiedzę o **mocnych stronach i ewentualnych obszarach do usprawnień** w poszczególnych szkołach.

Część 2. Powiązania ogólne

Zastanawiając się, które elementy w szkole mogą być szczególnie ważne jeśli chcemy zwiększać skłonność uczniów do polecenia danej placówki, warto wziąć pod uwagę **korelację**, czyli współwystępowanie zjawisk. Do analizy **siły powiązań pomiędzy poszczególnymi zmiennymi** w tym badaniu wykorzystano współczynnik korelacji liniowej Pearsona (r).

Współczynnik r może przyjmować wartości z zakresu od **-1 do 1**. Kiedy wartości są dodatnie oznacza to, że bardziej pozytywnym (negatywnym) wskazaniom w bazowym pytaniu odpowiadają bardziej pozytywne (negatywne) wskazania w pytaniach powiązanych. Przy ujemnych wartościach występuje zależność odwrotna - wzrostowi jednej wartości towarzyszy spadek drugiej.

Najsilniejsze powiązania z deklaracją polecenia szkoły możemy znaleźć w analizowanych danych w przypadku odpowiedzi na ogólne pytania dotyczące:

- ogólnego zadowolenia z **atmosfery** w szkole ($r=0,67$),
- czy uczniowie sami **wybraliby ponownie** tę samą szkołę ($r=0,63$)
- oraz tego, czy uczniowie **lubią przebywać** w danej szkole ($r=0,5$).

Czy uczniowie są zadowoleni z atmosfery w szkole?

Patrząc całościowo, **sześciu na dziesięciu uczniów** deklaruje, że jest **wyraźnie zadowolonych** z atmosfery panującej w szkole, w której się uczy, a tylko **8% wskazuje wyraźne niezadowolenie**⁵.

Nie obserwujemy znacznych rozbieżności pomiędzy średnimi dla różnych typów szkół, jednak warto zwrócić uwagę na **różnice pomiędzy placówkami**, w tym w ramach danej kategorii szkół i przeanalizować przyczyny takiego stanu.

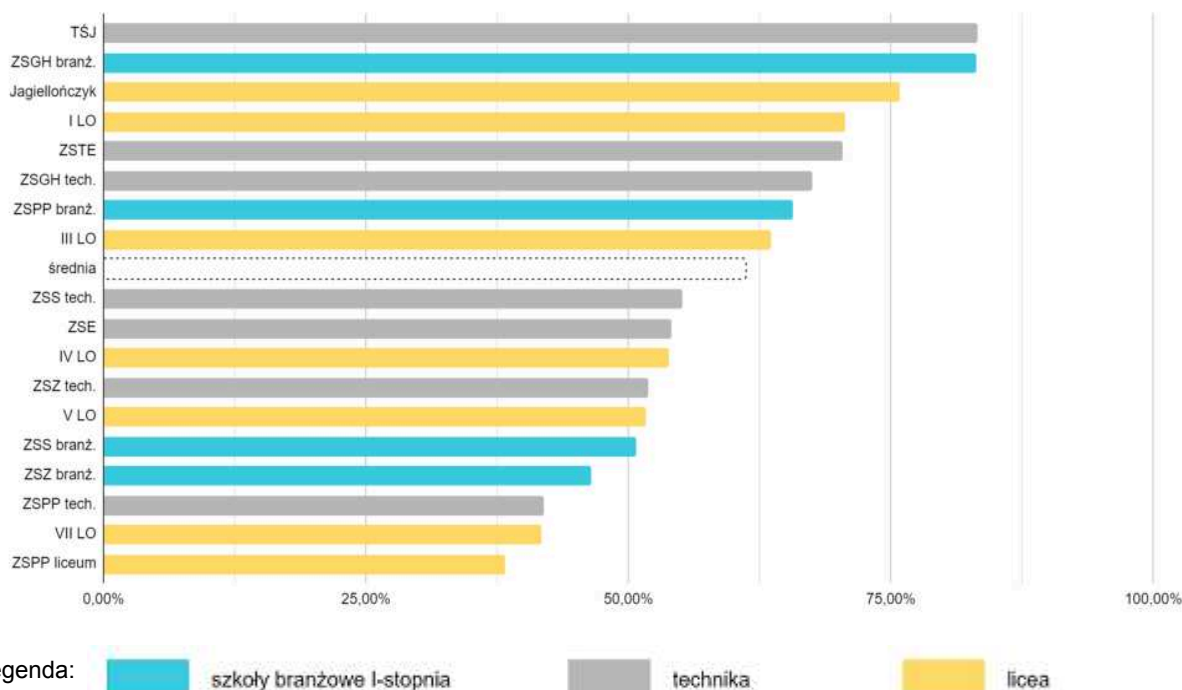
Największe odsetki uczniów **wyraźnie zadowolonych** z atmosfery znajdziemy w TŚJ (83,28%) oraz w szkole branżowej I-go stopnia w ZSGH (83,19%), a najmniejsze w liceum plastycznym w ZSP (38,24%), VII LO (41,75%) oraz technikum w ZSP (41,94%).

Najwięcej deklaracji wyraźnego **niezadowolenia z atmosfery** w szkole odnotowane z kolei zostało w technikum w ZSP (13,71%), szkole branżowej I-stopnia w ZSS (13,04%) oraz w technikum w ZSS (12,07%). Najniższym wskaźnikiem w tym zakresie może się pochwalić szkoła branżowa I-go stopnia w ZSGH (jedynie 2,65%).

⁵ Do wyciszenia procentowego udziału uczniów wyraźnie (nie)zadowolonych z atmosfery w szkole jedenastostopniowa skala w analizowanym pytaniu (od 0 - "w ogóle nie jestem zadowolona_y" do 10 - "jestem w pełni zadowolona_y") została przeliczona na skalę sześciostopniową. W efekcie jako wyraźnie pozytywne wskazania uznane zostały odpowiedzi od 7 do 10, a za wyraźnie negatywne - od 0 do 3.

Wykres. Udział uczniów wyraźnie zadowolonych z atmosfery w szkole

Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych procentowych udziałów uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że są zadowoleni z atmosfery panującej w szkole, wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Udział uczniów wyraźnie zadowolonych z atmosfery w szkole

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych procentowych udziałów uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że są zadowoleni z atmosfery panującej w szkole, wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średni wyraźny pozytywny udział procentowy dla wszystkich badanych szkół (61,1%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	83,19%	TŚJ	83,28%	Jagiellończyk	75,86%
ZSPPP	65,63%	ZSTE	70,40%	I LO	70,60%
ZSS	50,72%	ZSGH	67,52%	III LO	63,56%
ZSZ	46,45%	ZSS	55,17%	IV LO	53,82%
średnia	60,16%	ZSE	54,13%	V LO	51,65%
		ZSZ	51,92%	VII LO	41,75%
		ZSPPP	41,94%	ZSPPP	38,24%
		średnia	64,22%	średnia	58,12%

N = 3

88, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Czy uczniowie wybraliby ponownie te same szkoły?

Uczniowie zostali zapytani również czy - gdyby mogli cofnąć czas - wybraliby tę samą szkołę, do której obecnie uczęszczają. W ogólnym ujęciu pozytywnie na to pytanie odpowiedziało średnio **sześciu na dziesięciu badanych uczniów** (60,13%)⁶. Najwyższy średni wskaźnik pozytywnych wskazań widzimy w tym aspekcie w szkołach branżowych I-stopnia (65,04%), a najniższy w technikach (57,71%).

Niepokojący może być fakt, że średnio wśród wszystkich badanych **jeden na pięciu uczniów wolałoby wybrać inną szkołę** (19,83%). Najniższy średni odsetek takich wskazań notujemy w szkołach branżowych I-go stopnia (14,36%), a licea i technika znajdują się na zbliżonym poziomie (odpowiednio 20,32% i 20,49%).

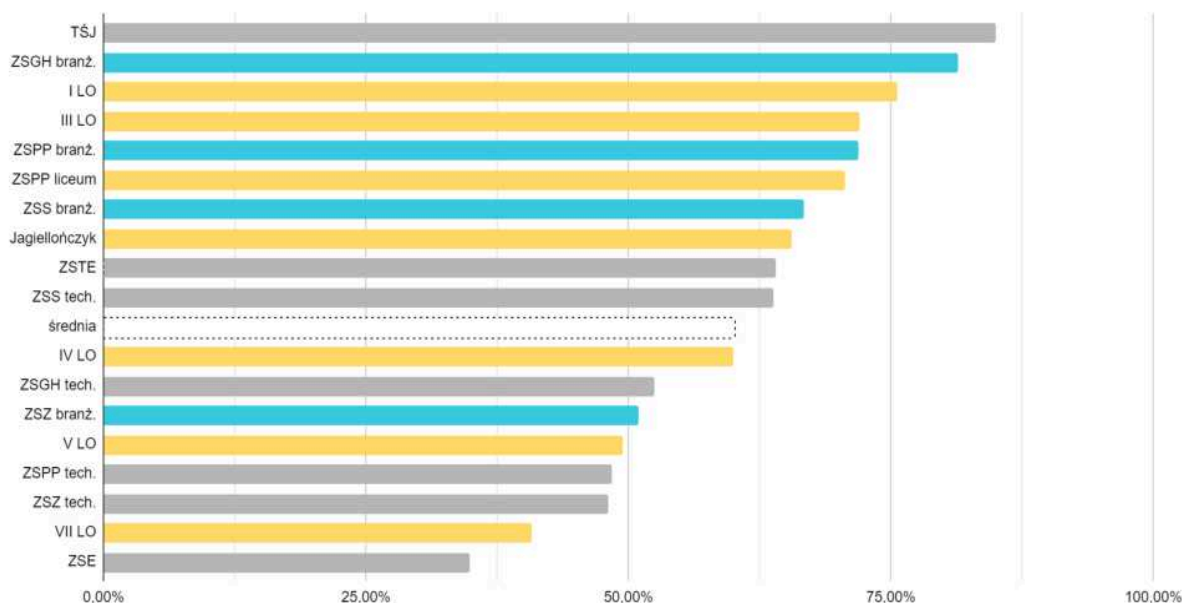
Warto zwrócić uwagę na **różnice pomiędzy poszczególnymi placówkami**. W trzech z badanych szkołach prawie co trzeci uczeń podjąłby inną decyzję o wyborze szkoły ponadpodstawowej: w VII LO, ZSE i V LO. Odsetek negatywnych wskazań jest w tych przypadkach najwyższy i znajduje się w przedziale <28,02%; 32,04%>.

Na szczególną zasługują dwie szkoły, w których obserwujemy relatywnie bardzo niski odsetek uczniów, którzy woleliby wybrać inną szkołę (poniżej 5%) oraz relatywnie bardzo wysoki odsetek tych, którzy wybraliby tę samą (powyżej 80%): TŚJ oraz szkoła branżowa I-go stopnia w ZSGH.

⁶ W analizowanym pytaniu zastosowano skalę pięciostopniową: "tak", "raczej tak", "nie wiem", "raczej nie" oraz "nie". Porównywane wskaźniki obejmują sumę odpowiedzi "tak" i "raczej tak" jako wskazanie pozytywne oraz sumę odpowiedzi "nie" i "raczej nie" jako wskazanie negatywne.

Wykres. Udział uczniów deklarujących, że wybraliby tę samą szkołę

Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych procentowych udziałów uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że wybraliby ponownie tę samą szkołę, wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Udział uczniów deklarujących, że wybraliby tę samą szkołę

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych procentowych udziałów uczniów, którzy pozytywnie wskazali, że wybraliby ponownie tę samą szkołę, wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średni pozytywny udział procentowy dla wszystkich badanych szkół (60,13%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	81,42%	TŚJ	84,95%	I LO	75,63%
ZSPP	71,88%	ZSTE	64,00%	III LO	72,03%
ZSS	66,67%	ZSS	63,79%	ZSPP	70,59%
ZSZ	50,97%	ZSGH	52,41%	Jagiellończyk	65,52%
średnia	65,04%	ZSPP	48,39%	IV LO	59,94%
		ZSZ	48,08%	V LO	49,45%
		ZSE	34,86%	VII LO	40,78%
		średnia	57,71%	średnia	61,69%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Czy uczniowie lubią przebywać w szkole?

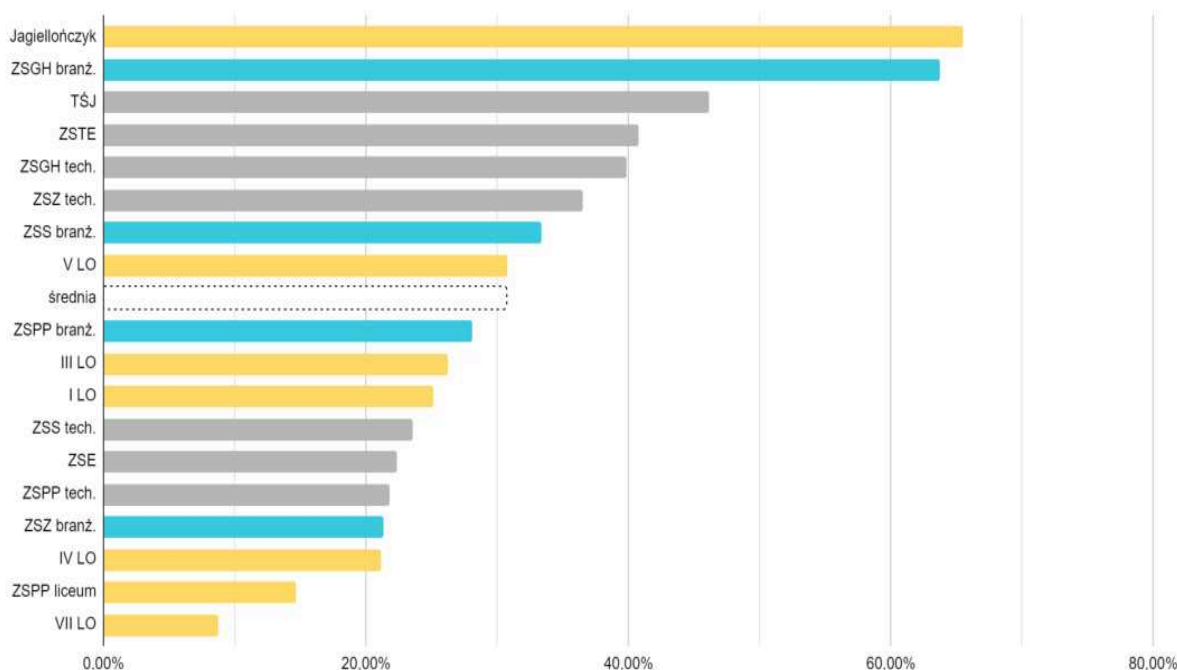
Odpowiedzi na to pytanie przyniosły jedno z **największych rozbieżności** pomiędzy placówkami w badaniu.

W ogólnym ujęciu niespełna **co trzeci uczeń wyraźnie wskazuje, że lubi przebywać w szkole** (30,69%). Średnie wyniki wyraźnie pozytywnych odpowiedzi dla poszczególnych typów szkół wskazują również, że **chętniej w szkole przebywają uczniowie szkół branżowych I-go stopnia i techników** (odpowiednio: 37,13% oraz 34,09%) pozostawiając uczniów liceów na trzeciej pozycji w tym obszarze (25,13%).

Rozbieżność pomiędzy skrajnymi udziałami procentowymi uczniów, którzy wyraźnie wskazują, że lubią przebywać w szkole (8,74% dla VII LO i 65,52% dla Jagiellończyka), wynosi ponad **7-krotność najniższej wartości**.

Wykres. Udział uczniów lubiących przebywać w szkole

Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych procentowych udziałów uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że lubią przebywać w szkole wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Udział uczniów lubiących przebywać w szkole

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych procentowych udziałów uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że lubią przebywać w szkole wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średni wyraźny pozytywny udział procentowy dla wszystkich badanych szkół (30,69%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	63,72%	TŚJ	46,15%	Jagiellończyk	65,52%
ZSS	33,33%	ZSTE	40,80%	V LO	30,77%
ZSPP	28,13%	ZSGH	39,87%	III LO	26,27%
ZSZ	21,29%	ZSZ	36,54%	I LO	25,13%
średnia	37,13%	ZSS	23,56%	IV LO	21,10%
		ZSE	22,32%	ZSPP	14,71%
		ZSPP	21,77%	VII LO	8,74%
		średnia	34,09%	średnia	25,13%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Część 3. Obszary szczegółowe

W dalszej części podsumowania omawiane są dane zebrane w badanych obszarach związanych z atmosferą w szkole, które mogą mieć **wpływ na różnicowanie nastawienia uczniów** do polecenia danej placówki młodszym koleżankom i kolegom.

Zostały one uporządkowane w **grupy tematyczne**:

- Wygląd szkoły
- Relacje
 - Relacje nauczyciel - uczeń
 - Relacje międzyuczniowskie
 - Swoboda wyrażania siebie
- Nauka
 - Nauczyciele - sposób nauczania
 - Postrzegane obciążenie nauką
 - Nastawienie uczniów do nauki
- Aktywności dodatkowe
- Bezpieczeństwo w szkole

3.1. Wygląd szkoły

W zebranych danych istnieje **umiarkowana silne powiązanie między** postrzeganiem elementów związanych **wyglądem szkoły, a deklaracją polecenia** szkoły innym. W szczególności dotyczy to pytań czy uczniom podoba mi się **jak wygląda szkoła** w środku ($r=0,47$) oraz oceny czy szkoła jest **czysta i zadbana** ($r=0,41$). W części "Wygląd szkoły" trzecim badanym pytaniem było sprawdzenie jak uczniowie postrzegają stan **wyposażenia** szkoły.

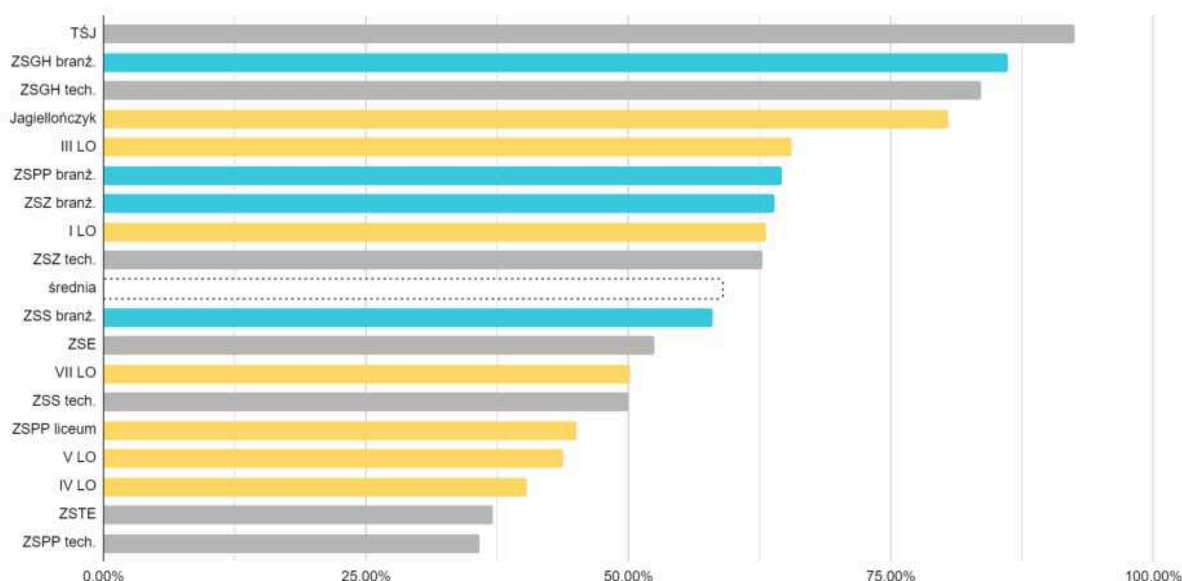
Średnia wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych szkół wskazuje, że niemalże **6 na 10 uczniów wyraźnie pozytywnie oceniło** badane aspekty w swoich placówkach. Na uwagę zasługuje natomiast fakt, że większy odsetek uczniów zaznaczył wyraźnie pozytywne opinie w **szkołach branżowych I-go stopnia** (69,65%) niż w technikach (62,78%) i plasujących się najniżej w tym zestawieniu liceach ogólnokształcących (51,74%).

Obserwujemy również **duże rozbieżności pomiędzy poszczególnymi szkołami**, w tym w ramach danego typu.

W związku z tym, że postrzeganie wyglądu szkoły przez uczniów jest powiązane z chęcią polecenia placówki innym, warto rozważyć jakie zmiany można wprowadzić na terenie poszczególnych szkół, aby bardziej **odpowiadały na potrzeby i uwzględniały gusta młodzieży**.

Wykres. Udział uczniów wyraźnie pozytywnie oceniających wygląd szkoły

Średnie z procentowych udziałów wyraźnie pozytywnych wskazań badanych dla trzech pytań w grupie "Wygląd szkoły". Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela: Udział uczniów wyraźnie pozytywnie oceniających wygląd szkoły

Średnie z procentowych udziałów wyraźnie pozytywnych wskazań badanych dla trzech pytań w grupie "Wygląd szkoły". Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości. Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średni procentowy udział wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych szkół (58,92%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	86,14%	TŚJ	92,53%	Jagiellończyk	80,46%
ZSPP	64,58%	ZSGH	83,60%	III LO	65,54%
ZSZ	63,87%	ZSZ	62,82%	I LO	63,15%
ZSS	57,97%	ZSE	52,50%	VII LO	50,16%
średnia	69,65%	ZSS	50,00%	ZSPP	45,10%
		ZSTE	37,07%	V LO	43,77%
		ZSPP	35,75%	IV LO	40,37%
		średnia	62,78%	średnia	51,74%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Jakie podstawowe obserwacje możemy wyciągnąć analizując odpowiedzi z pytań szczegółowych w grupie “Wygląd szkoły”?

- W przypadku pytania o to, czy uczniom **podoba się jak wygląda szkoła w środku**, średnio sześciu na dziesięciu uczniów wskazało wyraźnie pozytywnie, że tak (58,85%). Najlepiej swoje placówki pod tym zakresem oceniają uczniowie **szkół branżowych I-go stopnia** gdzie siedmiu na dziesięciu uczniów wyraźnie wskazało, że podoba im się szkoła, a najslabiej uczniowie liceów - tylko pięciu na dziesięciu podziela ten pogląd.
- **Najwyższy wskaźnik** wyraźnie pozytywnych ocen tego, czy uczniom podoba się jak wygląda szkoła w środku, znajdujemy w TŚJ (95,65%) oraz w szkole branżowej I-stopnia ZSGH (85,84%). Najmniej procentowo jest zaś uczniów, którym podobają się ich szkoły, w liceum plastycznym ZSPP (38,24%) i IV LO (36,70%).
- Średni odsetek uczniów, którzy wyraźnie zaznaczyli, że **nie podoba im się** jak wygląda ich szkoła w środku, jest **stosunkowo niewielki** i wynosi 6,33%. Najwyższe odsetki uczniów, którzy zaznaczyli tutaj wyraźnie negatywne wskazania, spotkamy w ZSTE (13,20%), technikum ZSS (12,07%) oraz w IV LO (11,93%).
- Średnio dla ogółu badanych, prawie siedmiu na dziesięciu uczniów zgadza się wyraźnie ze stwierdzeniem, że ich **szkoła jest czysta i zadbana** (67,03%). Średni odsetek uczniów wyraźnie się nie zgadzających z tym stwierdzeniem jest relatywnie niski i wynosi 3,32%.
- Porównując typy szkół widzimy, że największy odsetek uczniów wskazujących wyraźnie pozytywnie, że ich szkoła jest czysta i zadbana występuje w szkołach **branżowych I-go stopnia** (78,32%). Na drugim miejscu plasują się technika z odsetkiem wyraźnie pozytywnych wskazań na poziomie 68,90%, a stawkę zamykają licea z wynikiem 62,05%.
- **Najwyższe wskaźniki** wyraźnie pozytywne w zakresie czystości i zadbania placówek znajdziemy w TŚJ i szkole branżowej I-go stopnia w ZSGH, w obu przypadkach powyżej 92%.
- **Najniższe odsetki uczniów**, którzy wyraźnie zgadzają się ze stwierdzeniem, że ich szkoła jest czysta i zadbana odnotowujemy w przypadku ZSTE (39,60%) oraz technikum ZSPP (34,68%). Obie te placówki osiągają jednocześnie najwyższe odsetki uczniów, którzy wyraźnie się nie zgadzają z powyższym stwierdzeniem - odpowiednio 13,20% oraz 11,29%, co stanowi około czterokrotną wartość średniej dla wszystkich badanych szkół.

- Odnosząc się do **stanu wyposażenia w swojej szkole**, średnio co drugi uczeń wyraźnie pozytywnie wskazał, że jest ono w dobrym stanie (50,85%). Odsetek wyraźnie pozytywnych wskazań w tym aspekcie jest najwyższy wśród uczniów szkół branżowych I-go stopnia (60,7%) i techników (58,43%), podczas gdy wśród uczniów liceów stanowi jedynie 39,62%.
- Największy odsetek uczniów ocenia **wyraźnie pozytywnie** dobry stan wyposażenia w swojej szkole w TŚJ (88,96%), technikum w ZSGH (83,28%) oraz w liceum Jagiellończyk (82,76%).
- Największe odsetki uczniów, którzy **wyraźnie negatywnie** oceniają stan wyposażenia w danej placówce spotykamy natomiast w ZSTE (20,8%), technikum w ZSPP (17,74%), V LO (14,29%) oraz IV LO (14,07%).

Udogodnienia dostępne dla uczniów

Na podstawie deklaracji zebranych w ankietach od dyrekcji badanych placówek, przygotowano zostało **zestawienie podstawowych udogodnień**, które są dostępne dla uczniów w roku szkolnym 2023/24.

Podczas gdy poidelko z wodą, monitoring i biblioteka dostępne są dla uczniów wszystkich badanych szkół ponadpodstawowych, w zakresie pozostałych udogodnień **występują spore różnice**. Dziewięć z badanych piętnastu szkół nie ma **stołówki szkolnej**, siedem - **automatu z przekąskami**, a sześć - **automatu z napojami** dostępnego dla uczniów. Podobne funkcje może spełniać **sklepik szkolny**, który jest w prawie wszystkich placówkach (brak jedynie w dwóch).

Tylko dwie szkoły nie oferują uczniom możliwości korzystania z bezpłatnego dostępu do internetu bezprzewodowego (**wifi**). Podczas gdy wszystkie prócz jednej szkoły deklarują posiadanie na korytarzach **siedzeń do relaksu**, pięć szkół nie dysponuje analogicznym miejscem relaksu **na świeżym powietrzu**. Zdecydowana większość placówek udostępnia uczniom infrastrukturę sportową poza zajęciami WF, a takiej opcji nie mają jedynie dwie badane szkoły.

W dwóch placówkach brakuje **rowerowni lub parkingu dla rowerów**, z którego mogliby skorzystać uczniowie. W czterech placówkach nie ma radiowęzła ani artykułów higienicznych dla dziewczyn w toaletach (tzw. "**różowej skrzynki**").

Pełen wachlarz badanych udogodnień dostępny jest **tylko w jednej ze szkół** - ZSGH.

Wśród dodatkowych udogodnień obecnych w szkołach pojawiają się **szafki i parking dla uczniów, siłownia, sauny i strzelnica sportowa**.

Tabela. Udogodnienia dostępne dla uczniów na terenie szkoły w roku szkolnym 2023/24.

Informacje pozyskane od dyrekcji badanych placówek.

szkoły alfabetycznie	I LO	II LO	III LO	IV LO	V LO	VII LO	Jagie- llończyk	TŚJ	ZSE	ZSGH	ZSPP	ZSS	ZSTE	ZSZ
poidełko szkolne (dostęp do wody pitnej)	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
stołówka	nie	nie	nie	tak	nie	tak	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	nie
automat z napojami	tak	nie	nie	nie	tak	nie	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
automat z przekąskami	tak	nie	nie	nie	tak	nie	nie	tak	nie	tak	nie	tak	tak	tak
sklepik szkolny	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak
bezpłatny internet bezprowodowy (wifi)	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak
przepustowość wifi dla uczniów (pobieranie / wysyłanie)	250 Mb/s	100 Mb/s	500 Mb/s	400 Mb/s	100/100 Mb/s	-	brak danych	3 osobne przylączy o prędkości 200/200 Mb/s	-	21-50 Mb/s	100/100 Mb/s	100/100 Mb/s	100 Mb/s	100/100 Mb/s
siedzenia do relaksu na korytarzach	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
miejsce do relaksu na świeżym powietrzu	tak	tak	tak	nie	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	nie	nie	nie
dostęp do infrastruktury sportowej poza zajęciami WF	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie

szkoły alfabetycznie	I LO	II LO	III LO	IV LO	V LO	VII LO	Jagie- llończyk	TŚJ	ZSE	ZSGH	ZSPP	ZSS	ZSTE	ZSZ
biblioteka szkolna	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
rowerownia lub parking dla rowerów	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak
radiowęzeł	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	nie	nie	tak	nie
monitoring	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak
artykuły higieniczne dla dziewczyn w toaletcie (tzw. "różowa skrzynka")	tak	tak	tak	tak	tak	nie	nie	tak	tak	tak	nie	tak	tak	nie
inne - jakie	-	-	-	-	szafki dla uczniów, siłownia, parking dla uczniów	-	-	siłownia zewnętrz- na, wiata grillowa	siłownia	siłownia, sauna	strzelnica sportowa , siłownia	-	-	-

3.2. Relacje

W obszarze "Relacje" zebrane zostały dane dotyczące postrzegania przez uczniów relacji zarówno z nauczycielami, jak i z innymi uczniami. Wyróżniona została także część dotycząca oceny przez uczniów swobody do wyrażania siebie w szkole w obu tych kontekstach.

3.2.a. Relacje: nauczyciel - uczeń

W grupie "Relacje nauczyciel - uczeń" wyodrębniono **pytanie ogólne** o zadowolenie z relacji z nauczycielami ($r=0,46$) oraz **8 pytań szczegółowych**, które dotyczyły:

- rozumienia i uwzględniania potrzeb uczniów ($r=0,45$),
- wspierania i pomocy uczniowi ($r=0,43$),
- dbałości o dobro ucznia ($r=0,43$),
- przyjaznego nastawienia do uczniów ($r=0,43$),
- liczenia się ze zdaniem uczniów ($r=0,42$),
- szacunku do ucznia ($r=0,41$),
- tolerancji i wyrozumiałości do ucznia ($r=0,41$),
- wzbudzania przez nauczycieli szacunku u ucznia ($r=0,35$).

Aż 8 na 9 pytań okazało się **umiarkowanie silnie powiązanych** ($|r| \geq 0,4$) z deklarowanym polecaniem szkoły przez badanych uczniów, więc warto przeanalizować ten obszar dokładniej.

Analizując wszystkie zebrane odpowiedzi na ogólne pytanie o zadowolenie z relacji z nauczycielami, widzimy, że **co drugi uczeń ocenia je wyraźnie pozytywnie** (53,74%). Odsetki wyraźnie pozytywnych wskazań średnie dla poszczególnych typów szkół są wyższe dla szkół branżowych I-go stopnia (57,99%) i techników (55,82%), niż w przypadku liceów (50,33%).

Warto zwrócić uwagę na **różnice pomiędzy poszczególnymi placówkami**.

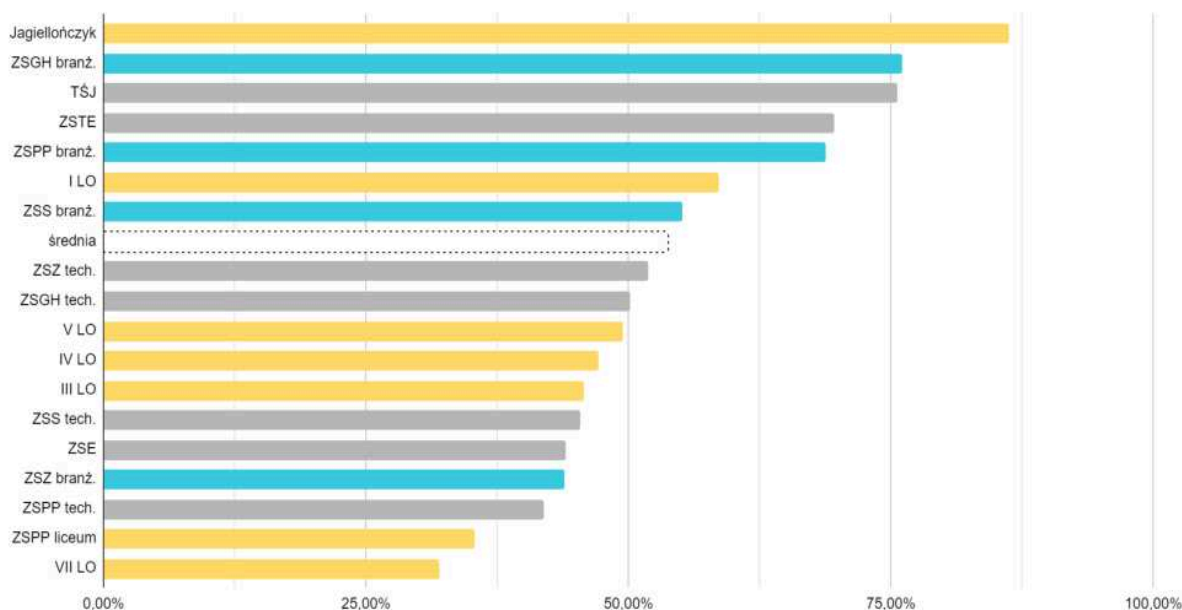
Najbardziej pozytywną ocenę relacji z nauczycielami uzyskało liceum Jagiellończyk (86,21%), które jako jedyne osiągnęło również brak jakichkolwiek wskazań wyraźnie negatywnych ocen relacji z nauczycielami (0%). Kolejne najlepsze wskaźniki w tym obszarze przypadają szkole branżowej I-go stopnia w ZSGH (76,11% wyraźnie pozytywnych wskazań) oraz TŚJ (75,59%).

Najniższe odsetki badanych uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie ocenili relacje z nauczycielami, spotykamy natomiast w VII LO (32,04%) oraz liceum ZSP (35,29%), które dodatkowo osiągnęło **największy odsetek ocen wyraźnie negatywnych** jeśli chodzi o relacje z nauczycielami - 26,47% przy średniej na wszystkich szkołach na poziomie 7,76%.

W następnym kroku analizowane są odpowiedzi na poszczególne pytania szczegółowe, które pogłębiały temat relacji nauczyciel - uczeń analizując różne aspekty.

Wykres. Relacje nauczyciel - uczeń - pytanie ogólne

Udziały wyraźnie pozytywnych wskazań badanych dla pytania o ogólne zadowolenie z relacji z nauczycielami wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda:

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Relacje nauczyciel - uczeń - pytanie ogólne

Udziały wyraźnie pozytywnych wskazań badanych dla pytania o ogólne zadowolenie z relacji z nauczycielami wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średnia wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych szkół (53,74%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	76,11%	TŚJ	75,59%	Jagiellończyk	86,21%
ZSPPP	68,75%	ZSTE	69,60%	I LO	58,54%
ZSS	55,07%	ZSZ	51,92%	V LO	49,45%
ZSZ	43,87%	ZSGH	50,16%	IV LO	47,09%
średnia	57,99%	ZSS	45,40%	III LO	45,76%
		ZSE	44,04%	ZSPPP	35,29%
		ZSPPP	41,94%	VII LO	32,04%
		średnia	55,82%	średnia	50,33%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Jakie podstawowe obserwacje możemy wyciągnąć analizując odpowiedzi z pytań szczegółowych w grupie “Relacje nauczyciel - uczeń”?

- Średnio wśród wszystkich badanych, 38,84% uczniów wyraźnie pozytywnie wskazało, że **nauczyciele rozumieją i uwzględniają ich potrzeby**. Jest to **drugi najniższy wynik** w całej grupie pytań związanych z relacjami nauczyciel - uczeń.

Obserwujemy różnice pomiędzy poszczególnymi **typami szkół**. Najwyższy odsetek wyraźnie pozytywnych wskazań odnotowujemy w technikach (42,36%), które jednocześnie notują średni najniższy poziom odpowiedzi wyraźnie negatywnych (9,56%), przy średnim poziomie dla wszystkich badanych na poziomie 12,14%.

Na drugim miejscu pod względem odsetka pozytywnych odpowiedzi plasują się szkoły branżowe I-stopnia (41,46%), ale mamy tutaj również najwyższy wskaźnik wyraźnie negatywnych odpowiedzi (14,36%). Na ostatnim miejscu pod względem wyraźnie pozytywnych wskazań znajdują się licea (34,45%), w których udział wyraźnie negatywnych odpowiedzi jest zbliżony do poziomu w szkołach branżowych I-go stopnia i wynosi 13,98%.

- Analizując wszystkie odpowiedzi, mniej niż połowa uczniów wyraźnie pozytywnie deklaruje, że **nauczyciele wspierają i pomagają im** (47,90%). Obserwujemy różnice pomiędzy średnimi pozytywnych wskazań dla poszczególnych typów szkół. Najwyższy odsetek wyraźnie pozytywnych ocen otrzymują szkoły branżowe I-go stopnia (53,39%), a następnie kolejno: technika (48,99%) oraz licea (45,52%).

Średni odsetek odpowiedzi wyraźnie negatywnych dla wszystkich badanych wynosi 9,49% i w tym zakresie nie obserwujemy wyraźnych różnic między poszczególnymi typami szkół.

- Średnio czterech na dziesięciu przebadanych uczniów czuje, że **nauczycielom na nich zależy i dbają o ich dobro** (40,97%), przy czym wskaźnik ten jest najwyższy dla szkół branżowych I-go stopnia (45,80%), a najniższy dla liceów (36,64%). 11,92% procent zbadanych uczniów wyraźnie nie zgadza się z tym twierdzeniem.
- Średnio niemalże sześciu na dziesięciu uczniów wyraźnie zgadza się z stwierdzeniem, że **nauczyciele są przyjaźnie nastawieni do uczniów** (57,85%), a 6,30% znajduje się po przeciwnej stronie skali, wskazując odpowiedzi wyraźnie negatywne. Nie występują znaczące różnice pomiędzy poszczególnymi typami szkół.
- Badając czy **nauczyciele liczą się ze zdaniem uczniów** obserwujemy, że jest to **najgorzej ocenione przez badanych** stwierdzenie w grupie “Relacje nauczyciel - uczeń”.

Średnia wyraźnie pozytywnych wskazań wśród wszystkich odpowiedzi w tym zakresie wynosi 37,65%, przy czym osiągają najwyższy poziom w technikach - 41,18%, następnie w szkołach branżowych I-go stopnia - 38,75%, a najniższy w liceach - 33,65%. Średnia wyraźnie negatywnych wskazań wśród wszystkich badanych uczniów wynosi 13,69%.

- Średnio sześciu na dziesięciu badanych uczniów wskazało wyraźnie pozytywnie, że **nauczyciele odnoszą się do nich z szacunkiem** (62,93%), a sześciu na stu wyraźnie nie zgadza się z tym stwierdzeniem (6,45%). Nie obserwujemy znaczących różnic pomiędzy poszczególnymi typami szkół.
- W zakresie postrzegania **tolerancji i wyrozumiałości ze strony nauczycieli** średnia wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych uczniów wynosi 59,88%, a wyraźnie negatywnych - 6,42%. Nie obserwujemy znaczącego zróżnicowania pomiędzy poszczególnymi typami szkół.
- Badając czy **nauczyciele wzbudzają szacunek u uczniów** obserwujemy, że średnia wyraźnie pozytywnych wskazań wśród wszystkich odpowiedzi w tym zakresie wynosi 44,16% (osiągając najwyższy poziom w technikach - 45,50% i liceach - 45,45%, a najniższą w szkołach branżowych I-go stopnia - 38,75%), a średnia wyraźnie negatywnych wskazań - 9,34% (z najwyższą średnią dla szkół branżowych I-go stopnia - 12,47%, a najniższą dla techników - 7,87%).

3.2.b. Relacje międzyuczniowskie

W grupie “Relacje międzyuczniowskie” wyodrębniono **pytanie ogólne** o zadowolenie z relacji pomiędzy uczniami w danej szkole, które jest powiązane z deklarowanym poleceniem placówki przez badanych uczniów na poziomie $r=0,44$, oraz **14 pytań szczegółowych** pogłębiających temat.

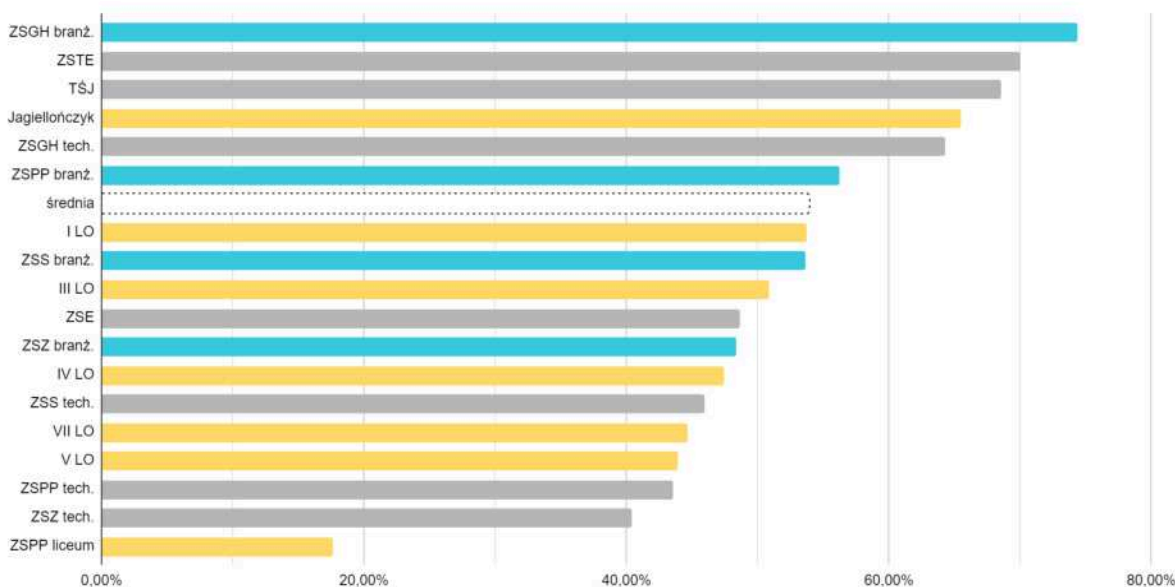
Analizując odpowiedzi na pytanie o **ogólne zadowolenie z relacji pomiędzy uczniami** zauważamy, że występuje **wyraźna różnica** między średnimi wartościami wyraźnie pozytywnych wskazań dla poszczególnych typów szkół. Podczas gdy szkoły branżowe I-go stopnia oraz technika osiągają zbliżony średni wynik wyraźnego zadowolenia (ok. 58%), **licea plasują się o 10 punktów procentowych niżej** (48,07%).

Zebrane dane wskazują również **znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi placówkami**, w tym ramach danego typu szkoły.

Umiarkowanie silne powiązanie zadowolenia uczniów z relacji międzyuczniowskich **z chęcią polecenia szkoły innym** powoduje, że warto zatroszczyć się o jak najlepsze doświadczenia w tym zakresie.

Wykres. Relacje międzyuczniowskie - pytanie ogólne

Udziały wyraźnie pozytywnych wskazań dla pytania o ogólne zadowolenie z relacji międzyuczniowskich wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Relacje międzyuczniowskie - pytanie ogólne

Udziały wyraźnie pozytywnych wskazań dla pytania o ogólne zadowolenie z relacji międzyuczniowskich wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych szkół (53,89%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	74,34%	ZSTE	70,00%	Jagiellończyk	65,52%
ZSP	56,25%	TŚJ	68,56%	I LO	53,77%
ZSS	53,62%	ZSGH	64,31%	III LO	50,85%
ZSZ	48,39%	ZSE	48,62%	IV LO	47,40%
średnia	57,99%	ZSS	45,98%	VII LO	44,66%
		ZSP	43,55%	V LO	43,96%
		ZSZ	40,38%	ZSP	17,65%
		średnia	58,17%	średnia	48,07%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Pytania szczegółowe dotyczyły **aspektów pozytywnych**: nawiązywania przyjaźni, zintegrowania klasy, dobrych kontaktów z uczniami z innych klas, spotkań w czasie wolnym, przyjaznego nastawienia innych uczniów, poczucia bycia lubianym, akceptowanym, traktowanym z szacunkiem i wspieranym; oraz **aspektów negatywnych**: poczucia bycia izolowanym, samotnym, nie na miejscu oraz uczniów z klasy, którzy sprawiają im przykrość.

Pomiędzy poszczególnymi placówkami, w tym w ramach danego typu szkół, występują znaczne **rozbieżności** w postrzeganiu przez uczniów badanych aspektów.

Jakie podstawowe obserwacje możemy wyciągnąć analizując odpowiedzi z pytań szczegółowych w grupie "Relacje międzyuczniowskie"?

- Co dziesiąty uczeń (9,61%) wyraźnie deklaruje, że **czuje się nieswojo i nie na miejscu** w swojej szkole.
- Przy średnim wskazaniu dla wszystkich szkół na poziomie 55,05% widoczne jest znaczące zróżnicowanie pomiędzy typami szkół w zakresie oceny czy **łatwo jest nawiązać przyjaźń** w szkole. W szkołach branżowych I-go stopnia i technikach odsetek wyraźnie pozytywnych odpowiedzi w tym pytaniu stanowi odpowiednio 60,70% i 59,34%, a w liceach o 10 punktów procentowych mniej - 49,02%.
- Licealiści wskazują również najniższy średni odsetek wyraźnie pozytywnych odpowiedzi w temacie poczucia **bycia akceptowaną_ym** i posiadania swojego miejsca w szkole - 57,25% uczniów. W szkołach branżowych I-go stopnia odsetek ten wynosi 64,5%, a w technikach 67,01%.

- Podobna sytuacja występuje w przypadku oceny **bycia lubianym** przez innych uczniów. W liceach średni wskaźnik wyraźnie pozytywnych odpowiedzi wynosi 51,78%, podczas gdy dla szkół branżowych I-go stopnia wzrasta do 59,35%, osiągając szczyt w technikach na poziomie 60,77%.
- 37,59% badanych uczniów zadeklarowało wyraźnie pozytywnie, że ich **klasa jest zgrana i zintegrowana**. Obserwujemy w tym zakresie różnice w średnich wskazaniach różnych typów szkół. Wśród uczniów liceów taką opinię podziela najmniej - średnio 28,91%, wśród techników - 37,13%, a **w szkołach branżowych I-go stopnia najwięcej** - 45,41%.
- Ponad połowa uczniów (54,99%) wyraźnie deklaruje, że ma dobre kontakty z uczniami **z innych klas**. Nie obserwujemy w tym zakresie znaczących różnic pomiędzy poszczególnymi typami szkół.
- Średnio dla wszystkich szkół tylko co trzeci uczeń często lub bardzo często **spotyka się** z uczniami po szkole **w czasie wolnym**, a co czwarty spotyka się bardzo rzadko lub w ogóle się nie spotyka.

3.2.c. Swoboda wyrażania siebie

W grupie “Wyrażanie siebie” zebrane zostały razem odpowiedzi na pytania dotyczące zarówno poczucia możliwości otwartego wyrażania siebie **w stosunku do nauczycieli, jak i do innych uczniów**. Dla obu kontekstów zastosowano analogiczne pytania dotyczące trzech aspektów: **szczerego mówienia, co się myśli, poczucia, że można być w pełni sobą oraz że jest się osądzanym** po wynikach w nauce, wyglądzie, pochodzeniu, religii, orientacji seksualnej lub opiniach.

W badanej próbie występuje **umiarkowanie silna korelacja** między odpowiedziami na pytanie “W kontaktach z nauczycielami mogę być w pełni sobą” ($r=0,4$), a deklaracją polecania szkoły innym, co sugeruje, że warto rozważyć zadbanie o ten aspekt.

Zagregowany wskaźnik dla grupy “Wyrażanie siebie” wraz ze wzrostem wartości oznacza **większe poczucie możliwości otwartego wyrażania siebie**⁷.

Średnio dla wszystkich odpowiedzi **45,01% uczniów** wyraźnie pozytywnie deklaruje poczucie możliwości otwartego wyrażania siebie w szkole.

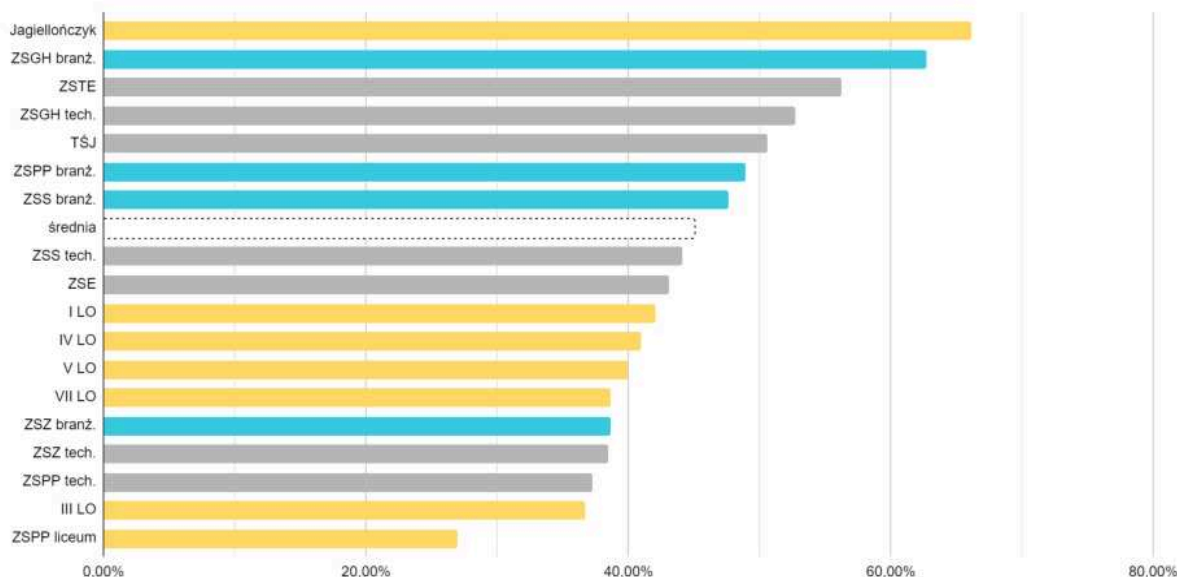
Obserwujemy zróżnicowanie pomiędzy poszczególnymi typami placówek w tym zakresie. W przypadku prawie wszystkich badanych **liceów obserwujemy mniejszy niż średni** dla całej badanej grupy odsetek uczniów wyraźnie pozytywnie deklarujących poczucie możliwości otwartego wyrażania siebie w szkole, a średnia odpowiedzi dla liceów wynosi 40,65% i jest najniższa wśród badanych typów szkół.

Warto również zwrócić uwagę na **znaczne różnice w poszczególnych badanych placówkach**.

⁷ Zgodnie z zastosowaną metodologią, przy agregowaniu zebranych danych do porównania została wybrana średnia udziałów procentowych odpowiedzi wyraźnie pozytywnych dla stwierdzeń nacechowanych pozytywnie oraz wskazań wyraźnie negatywnych dla stwierdzeń nacechowanych negatywnie.

Wykres Swoboda wyrażanie siebie w stosunku do nauczycieli i innych uczniów

Procentowe udziały uczniów, którzy wyraźnie deklarują poczucie możliwości otwartego wyrażania siebie w szkole wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Swoboda wyrażanie siebie w stosunku do nauczycieli i innych uczniów

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie deklarują poczucie możliwości otwartego wyrażania siebie w szkole, wśród tych, którzy wypełnili ankietę. Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia wyraźnych wskazań dla wszystkich badanych szkół (45,01%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	62,68%	ZSTE	56,20%	Jagiellończyk	66,09%
ZSPP	48,96%	ZSGH	52,68%	I LO	42,04%
ZSS	47,58%	TŚJ	50,56%	IV LO	40,93%
ZSZ	38,60%	ZSS	44,06%	V LO	39,97%
średnia	48,55%	ZSE	43,12%	VII LO	38,67%
		ZSZ	38,46%	III LO	36,72%
		ZSPP	37,23%	ZSPP	26,96%
		średnia	48,10%	średnia	40,65%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Jakie podstawowe obserwacje możemy wyciągnąć analizując odpowiedzi z pytań szczegółowych w grupie “Swoboda wyrażania siebie”?

Swoboda wyrażania siebie w kontaktach z nauczycielami

- Średnio **co trzeci badany uczeń** (33,21%) deklaruje, że **w kontaktach z nauczycielami może być w pełni sobą**. Wskaźnik ten jest najwyższy w grupie uczniów szkół branżowych I-go stopnia (40,11%), a najniższy w przypadku liceów (28,04%).
- Podobny średni odsetek badanych uczniów (30,35%) zaznaczył, że w kontaktach z nauczycielami **boi się szczerze mówić, co myśli**. Wskaźnik ten jest na zbliżonym poziomie w technikach i szkołach branżowych I-go stopnia (ok. 28%), a w liceach wzrasta do 33,58%.
- Wśród wszystkich odpowiedzi, 13,78% uczniów wskazało, że nauczyciele **osądzają ich po wynikach w nauce, wyglądzie, pochodzeniu, religii, orientacji seksualnej lub opiniach**. Ponad połowa badanej grupy (55,11%) wskazała wyraźnie, że nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

Swoboda wyrażania siebie w kontaktach z innymi uczniami

- **Ponad połowa badanych uczniów** (53,07%) deklaruje, że w kontaktach z innymi uczniami **może być w pełni sobą**. Wskaźnik ten jest najwyższy w grupie uczniów szkół branżowych I-go stopnia (59,89%) oraz techników (56,60%), a najniższy w przypadku liceów (47,34%).
- **Co piąty badany uczeń** (21,14%) w kontaktach z innymi uczniami **boi się szczerze mówić, co myśli**, a średnio 41,58% wyraźnie nie zgadza się z tym stwierdzeniem. Najwyższy odsetek uczniów, którzy deklarują **brak tej obawy** obserwujemy w technikach (46,06%), a następnie w szkołach branżowych I-go stopnia (40,65%) i najniższy w liceach (37,44%).
- Wśród wszystkich odpowiedzi, 14,66% uczniów wskazało, że inni uczniowie **osądzają ich po wynikach w nauce, wyglądzie, pochodzeniu, religii, orientacji seksualnej lub opiniach**. Ponad połowa badanej grupy (58,91%) wskazała wyraźnie, że nie zgadza się z tym stwierdzeniem.

- Uczniowie czują się swobodniej w kontaktach z innymi uczniami niż nauczycielami w zakresie bycia w pełni sobą i szczerego mówienia co myślą. Nie obserwujemy jednak znacznych różnic pomiędzy oboma kontekstami **w zakresie osądzania**.
- Dla obu kontekstów **pomiędzy poszczególnymi placówkami**, w tym w ramach danego typu szkół, występują **znaczne rozbieżności** w postrzeganiu przez uczniów badanych aspektów.

3.3. Nauka

Zagadnienia związane z nauką obejmują odbiór sposobu nauczania wykorzystywanego przez nauczycieli, którego elementy są powiązane z chęcią polecenia szkoły innym, postrzegane przez uczniów obciążenia nauką oraz samoocenę własnego nastawienia uczniów do obowiązków szkolnych.

3.3.a Nauczyciele - sposób nauczania

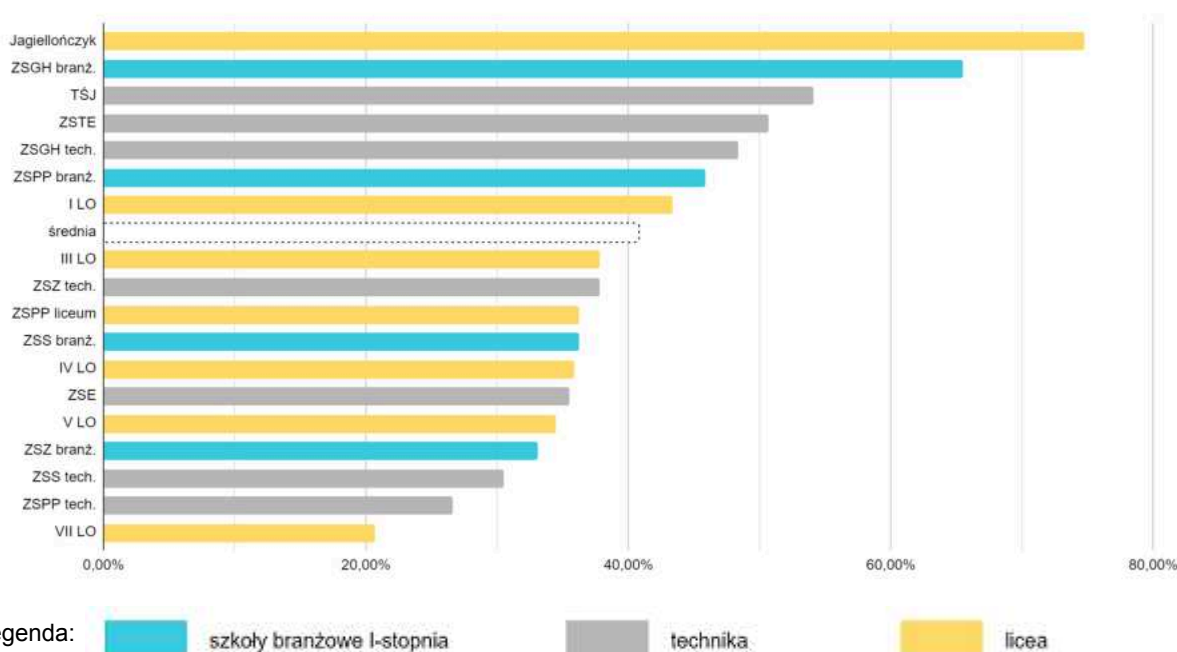
W grupie "Sposób nauczania" uwzględnione zostały trzy pytania dotyczące tego czy nauczyciele **dobrze tłumaczą** temat ($r=0,49$), czy **potrafią zaciekawić** na lekcjach ($r=0,43$) oraz czy **sprawiedliwie oceniają** postępy uczniów w nauce ($r=0,39$).

W ujęciu średnim **4 na 10 uczniów** wyraźnie pozytywnie ocenia sposób nauczania w swoich szkołach. Najlepsze wyniki pod tym względem osiągnęły w badaniu szkoły branżowe I-go stopnia (44,72% wyraźnie pozytywnych wskazań badanych), a następnie technika (42,96%) i licea (37,53%).

Warto zwrócić uwagę na **różnice pomiędzy poszczególnymi placówkami**, w tym w ramach danego typu szkół.

Wykres. Nauczyciele - sposób nauczania

Średnie z procentowych udziałów wyraźnie pozytywnych wskazań badanych dla trzech pytań w grupie "Nauczyciele - sposób nauczania". Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Nauczyciele - sposób nauczania

Średnie z procentowych udziałów wyraźnie pozytywnych wskazań badanych dla trzech pytań w grupie "Nauczyciele - sposób nauczania". Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średnia wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych szkół (40,77%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	65,49%	TŚJ	54,07%	Jagiellończyk	74,71%
ZSPP	45,83%	ZSTE	50,67%	I LO	43,38%
ZSS	36,23%	ZSGH	48,34%	III LO	37,85%
ZSZ	33,12%	ZSZ	37,82%	ZSPP	36,27%
średnia	44,72%	ZSE	35,47%	IV LO	35,88%
		ZSS	30,46%	V LO	34,43%
		ZSPP	26,61%	VII LO	20,71%
		średnia	42,96%	średnia	37,53%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Jakie podstawowe obserwacje możemy wyciągnąć analizując odpowiedzi z pytań szczegółowych w grupie "Nauczyciele - sposób nauczania"?

Średnio 37,26% procent wszystkich badanych uczniów wyraźnie zgadza się, że **nauczyciele dobrze tłumaczą temat na lekcjach**. Największy odsetek wyraźnie pozytywnych wskazań otrzymali nauczyciele ze szkół branżowych I-stopnia (42,55%), a następnie kolejno z techników (39,88%) i liceów (33,14%).

W średnim ujęciu niemalże 4 na 10 badanych uczniów wyraźnie zgadza się, że nauczyciele **potrafią zaciekawić ucznia tematem na lekcjach** (37,47%). Najwyższy średni wynik dla typu placówek osiągnęły szkoły branżowe I-go stopnia, w których wyraźnie zgadza się z tym stwierdzeniem 41,73% badanych, oraz technika z wynikiem 40,01%. Najniższy odsetek wyraźnie pozytywnych wskazań odnotowujemy w liceach (33,72%).

Niemal **połowa uczniów** wyraźnie pozytywnie ocenia sprawiedliwe ocenianie postępów w nauce (47,60% badanych), a wyraźnie negatywne oceny w tym obszarze stanowią 10,13% wskazań badanych. Nie obserwujemy znacznych różnic w tym zakresie pomiędzy badanymi typami szkół.

Dla wszystkich badanych aspektów występują jednak **znaczne różnice pomiędzy poszczególnymi placówkami**.

3.3.b. Postrzegane obciążenie nauką

Każda z placówek ma określoną **maksymalną liczbę sprawdzianów w tygodniu** dla danej klasy. Na bazie informacji otrzymanych od dyrekcji badanych szkół, są to odpowiednio:

- **2 sprawdziany** tygodniowo - III LO, Jagiellończyk oraz ZSP
- **3 sprawdziany** tygodniowo - pozostałe badane placówki

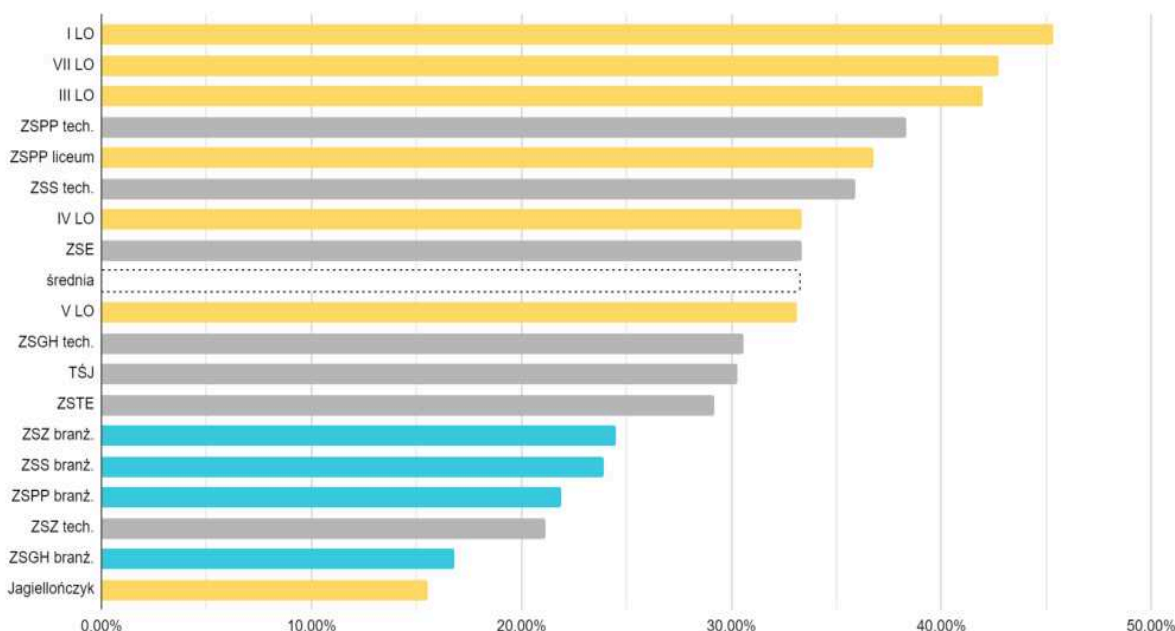
W ZSS obowiązuje dodatkowo zasada, która mówi o **dziennym ograniczeniu** liczby sprawdzianów do jednego.

W zakresie analizy danych pozyskanych od badanych uczniów, w grupie “Obciążenie nauką” zestawione zostały 2 kwestie: **postrzeganie nauczycieli jako wymagających** i kładących duży nacisk na naukę oraz **dostępność czasu wolnego** po szkole na inne aktywności.

Do porównania została wybrana średnia udziałów procentowych odpowiedzi wyraźnie pozytywnych dla stwierdzenia “Nauczyciele są wymagający i kładą duży nacisk na naukę” oraz wyraźnie negatywnych dla twierdzenia “Oprócz nauki mam po szkole czas wolny na inne aktywności”. Wyliczony w ten sposób wskaźnik wraz ze wzrostem wartości oznacza **większe postrzegane przez ucznia obciążenie nauką**.

Wykres. Postrzegane obciążenie nauką

Procentowe udziały uczniów, którzy wyraźnie postrzegają obciążenie nauką, wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Postrzegane obciążenie nauką

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie postrzegają obciążenie nauką, wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dla danego typu szkoły dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (33,21%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSZ	24,52%	ZSPP	38,31%	I LO	45,35%
ZSS	23,91%	ZSS	35,92%	VII LO	42,72%
ZSPP	21,88%	ZSE	33,33%	III LO	41,95%
ZSGH	16,81%	ZSGH	30,55%	ZSPP	36,76%
średnia	21,82%	TŚJ	30,27%	IV LO	33,33%
		ZSTE	29,20%	V LO	33,10%
		ZSZ	21,15%	Jagiellończyk	15,52%
		średnia	31,78%	średnia	37,91%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Analizując kategorie szkół pod względem grupy "Obciążenie nauką", średnia ocena badanych uczniów **wszystkich szkół branżowych jest niższa niż średnia** dla wszystkich typów badanych szkół. W grupie **liceów i techników widać natomiast dużą rozbieżność** w ocenie tego aspektu wśród uczniów poszczególnych placówek.

Jako **najbardziej wymagający** są postrzegani nauczyciele I LO oraz III LO (w obu przypadkach powyżej 56% wyraźnie pozytywnych wskazań uczniów). **Najmniej wymagających nauczycieli** - według wskazań badanych uczniów - spotkamy w LO Jagiellończyk oraz w szkole branżowej I-go stopnia w ZSGH (w obu przypadkach poniżej 20% wyraźnie pozytywnych wskazań uczniów).

Co trzeci uczeń liceum ogólnokształcącego wskazał, że **nie ma po szkole czasu wolnego na inne aktywności** poza nauką. W przypadku technikum taką odpowiedź wskazał co piąty uczeń, a dla szkoły branżowej pierwszego stopnia - co dziesiąty.

Może być zaskoczeniem, że postrzeżenie przez uczniów **nauczycieli jako wymagających** i kładących duży nacisk na naukę nie jest w badanej grupie powiązane z deklaracją dotyczącą polecenia szkoły innym - ani w sposób dodatni, ani ujemny. Współczynnik korelacji dla tego pytania był **najniższy ze wszystkich** i wyniósł $r=-0,03$ co oznacza, że **polecenie szkoły nie jest w badanej próbie powiązane ze stopniem wymagań** stawianych przez nauczycieli.

3.3.c. Nastawienie uczniów do nauki

W badaniu zbierane były deklaracje uczniów w zakresie **postrzegania samego siebie i własnego nastawienia do nauki**. W tej grupie analizowano sześć pytań dotyczących: **pasji** do danego zawodu/profilu, **ambicji** i nastawieniu na dobre oceny, **zapału do nauki** i ciekawości, **aktywności** na lekcjach, nastawienia na **współpracę** oraz stosunek do **rywalizacji**.

Największe zróżnicowanie pomiędzy różnymi typami szkół obserwujemy w zakresie pasji do zawodu/profilu, jakiego uczą się uczniowie, aktywności na lekcjach oraz nastawienia na rywalizację i konkurencję w zakresie nauki. Pozostałe trzy aspekty okazują się **porównywalne pomiędzy poszczególnymi typami szkół**.

Podobnie jak w pozostałych grupach, warto przyjrzeć się uważnie **różnicom występującym pomiędzy poszczególnymi placówkami** dla całego zestawu pytań.

Szczegółowe wyniki zostały przedstawione poniżej **dla każdego z sześciu badanych obszarów osobno**, gdyż jest to próba charakterystyki nastawienia uczniów pod różnymi kątami, których nie sposób zagregować do wspólnego wskaźnika.

Pasja do zawodu/profilu

W zakresie deklarowania pasji do zawodu/profilu, którego uczą się badani uczniowie, obserwujemy **znaczące różnice pomiędzy typami szkół**. Warto przyjrzeć się temu obszarowi, gdyż wykazuje on umiarkowanie silną **korelację z deklaracjami polecenia danej szkoły** młodszym kolegom i koleżankom ($r=0,41$).

Największy średni odsetek takich pasjonatów wśród uczniów obserwujemy **w szkołach branżowych I-go stopnia**, gdzie wyraźnie pozytywnie wskazało to dwóch na trzech uczniów. **W technikach i liceach** taką deklarację złożył mniej więcej **co drugi uczeń** (odpowiednio: 55,45% i 49,02%).

Warto zwrócić uwagę na **różnice pomiędzy poszczególnymi badanymi placówkami**.

Tabela. Pasja do zawodu/profilu

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie deklarują, że pasjonuje ich zawód/profil, jakiego się uczą, wśród tych, którzy wypełnili ankietę. Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (54,05%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	81,42%	ZSS	63,79%	ZSPP	67,65%
ZSS	79,71%	TŚJ	62,54%	III LO	59,32%
ZSPP	71,88%	ZSTE	62,00%	V LO	54,40%

ZSZ	50,32%	ZSZ	61,54%	VII LO	53,40%
średnia	67,21%	ZSGH	57,56%	Jagiellończyk	51,72%
		ZSPP	44,35%	I LO	44,47%
		ZSE	40,67%	IV LO	41,28%
		średnia	55,43%	średnia	49,02%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Ambicja i nastawienie na dobre oceny szkole

Średni odsetek uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazują, że są ambitni i zależy im na dobrych ocenach w szkole jest **porównywalny we wszystkich typach szkół**, z niewielką przewagą szkół branżowych I-go stopnia oraz liceów nad technikami. Takie nastawienie zgłasza **prawie połowa wszystkich badanych uczniów (48,21%)**.

Warto zwrócić uwagę na **rozbieżności pomiędzy poszczególnymi placówkami**, w tym wyjątkowo wysoki wskaźnik w szkole branżowej I-go stopnia w ZSGH.

Tabela. Ambicja i nastawienie na dobre oceny szkole

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie deklarują, że są ambitni i zależy im na dobrych ocenach w szkole, wśród tych, którzy wypełnili ankietę.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (48,21%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	69,03%	ZSGH	53,70%	III LO	58,47%
ZSS	49,28%	ZSZ	48,08%	I LO	52,76%
ZSPP	46,88%	TŚJ	46,15%	V LO	52,47%
ZSZ	36,13%	ZSTE	45,20%	Jagiellończyk	51,72%
średnia	49,59%	ZSE	44,04%	VII LO	47,57%
		ZSPP	40,32%	IV LO	45,87%
		ZSS	37,36%	ZSPP	41,18%
		średnia	45,67%	średnia	50,84%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Zapał do nauki i ciekawość

Również średni odsetek uczniów, którzy deklarują, że mają zapał do nauki i lubią dowiadywać się nowych rzeczy jest **zbliżony we wszystkich typach szkół**. Takie nastawienie zgłasza **co trzeci uczeń**. Analizując wskaźnik dla poszczególnych placówek, obserwujemy jednak **znaczne różnice pomiędzy placówkami**, w tym w obrębie danego typu szkoły.

Tabela. Zapał do nauki i ciekawość

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie deklarują, że mają zapał do nauki i lubią dowiadywać się nowych rzeczy, wśród tych, którzy wypełnili ankietę.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (33%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	49,56%	ZSTE	40,40%	III LO	50,85%
ZSS	31,88%	TŚJ	37,79%	Jagiellończyk	44,83%
ZSPP	25,00%	ZSGH	36,98%	I LO	34,67%
ZSZ	19,35%	ZSS	32,76%	V LO	31,87%
średnia	31,44%	ZSPP	29,03%	IV LO	30,28%
		ZSE	23,85%	VII LO	25,24%
		ZSZ	15,38%	ZSPP	17,65%
		średnia	33,05%	średnia	33,36%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Aktywność na lekcjach

Średnio dla całej badanej grupy, **co trzeci uczeń deklaruje, że chętnie i aktywnie uczestniczy w lekcjach**. Największą chęć i aktywność zgłaszają uczniowie szkół branżowych I-go stopnia, w których 40,38% oznaczyło takie nastawienie. Najmniej chętni do aktywności są natomiast uczniowie liceów, dla których ten sam wskaźnik wynosi 28,91%. Uczniowie techników plasują się na środkowej pozycji z wynikiem 34,48%.

Warto zauważyć, że **dla poszczególnych placówek obserwujemy znaczne różnice**, również w ramach danego typu szkoły.

Tabela. Aktywność na lekcjach

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie deklarują, że chętnie i aktywnie uczestniczą w lekcjach, wśród tych, którzy wypełnili ankietę. Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (32,76%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	62,83%	ZSGH	42,44%	Jagiellończyk	58,62%
ZSPP	40,63%	TŚJ	40,80%	III LO	31,36%
ZSS	40,58%	ZSTE	38,80%	V LO	30,77%
ZSZ	23,87%	ZSZ	38,46%	I LO	30,40%
średnia	40,38%	ZSPP	28,23%	IV LO	24,77%
		ZSE	24,77%	VII LO	23,30%
		ZSS	24,71%	ZSPP	14,71%
		średnia	34,48%	średnia	28,91%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Nastawienie na pomoc i współpracę

Poziom deklarowanego nastawienia na współpracę i pomoc innym uczniom jest **porównywalny we wszystkich typach szkół**. Takie nastawienie zgłasza ponad **połowa uczniów**. Zauważalne są **różnice w deklaracjach uczniów z różnych placówek**, w tym w ramach danego typu szkoły.

Tabela. Nastawienie na pomoc i współpracę

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie deklarują, że lubią pomagać innym uczniom i współpracować z nimi, wśród tych, którzy wypełnili ankietę.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (54,35%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	73,45%	ZSGH	65,59%	Jagiellończyk	62,07%
ZSPP	53,13%	TŚJ	62,54%	I LO	58,04%
ZSZ	45,81%	ZSZ	61,54%	V LO	53,02%
ZSS	36,23%	ZSTE	53,60%	IV LO	52,60%
średnia	53,12%	ZSE	50,76%	III LO	51,69%
		ZSS	46,55%	VII LO	45,63%
		ZSPP	39,52%	ZSPP	44,12%
		średnia	55,50%	średnia	53,68%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Nastawienie na rywalizację i konkurencję w nauce

Nastawienie na rywalizację i konkurowanie z innymi uczniami w zakresie nauki zgłasza **znacznie mniej uczniów niż w przypadku współpracy**. Średnio odnotowujemy tutaj wskaźnik na poziomie 18,04% badanych uczniów.

Warto zauważyć, że występują **różnice** w średnich odsetkach liczonych **dla poszczególnych typów szkół**. Najmniejszy odsetek uczniów lubi rywalizację i konkurencję w liceach (14,57%). Uczniowie w technikach wskazują taką tendencję częściej (19,84%), a najwyższy wynik osiągają uczniowie w szkołach branżowych I-go stopnia (23,58%).

Tabela. Nastawienie na rywalizację i konkurencję w nauce

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie deklarują, że lubią rywalizować i konkurować z innymi uczniami w zakresie nauki, wśród tych, którzy wypełnili ankietę.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami wyższymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (18,04%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	33,63%	ZSTE	28,00%	III LO	17,80%
ZSPP	21,88%	TŚJ	24,75%	IV LO	17,74%
ZSZ	20,00%	ZSGH	18,65%	I LO	14,57%
ZSS	17,39%	ZSPP	18,55%	V LO	13,46%
średnia	23,85%	ZSZ	17,31%	VII LO	12,62%
		ZSS	14,37%	Jagiellończyk	3,45%
		ZSE	14,07%	ZSPP	0,00%
		średnia	19,84%	średnia	14,57%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

3.4. Aktywności dodatkowe

W części aktywności dodatkowe zostały zebrane informacje dotyczące postrzegania liczby wyjść, imprez oraz wycieczek wyjazdowych przez uczniów, a dodatkowo możliwości rozwijania swoich zainteresowań i hobby przez uczniów. Temat drugi poszerzony jest o zestawienie oferowanych uczniom kółek i klubów zainteresowań przygotowane na bazie informacji uzyskanych od dyrekcji badanych szkół.

Wyjścia, imprezy i wycieczki

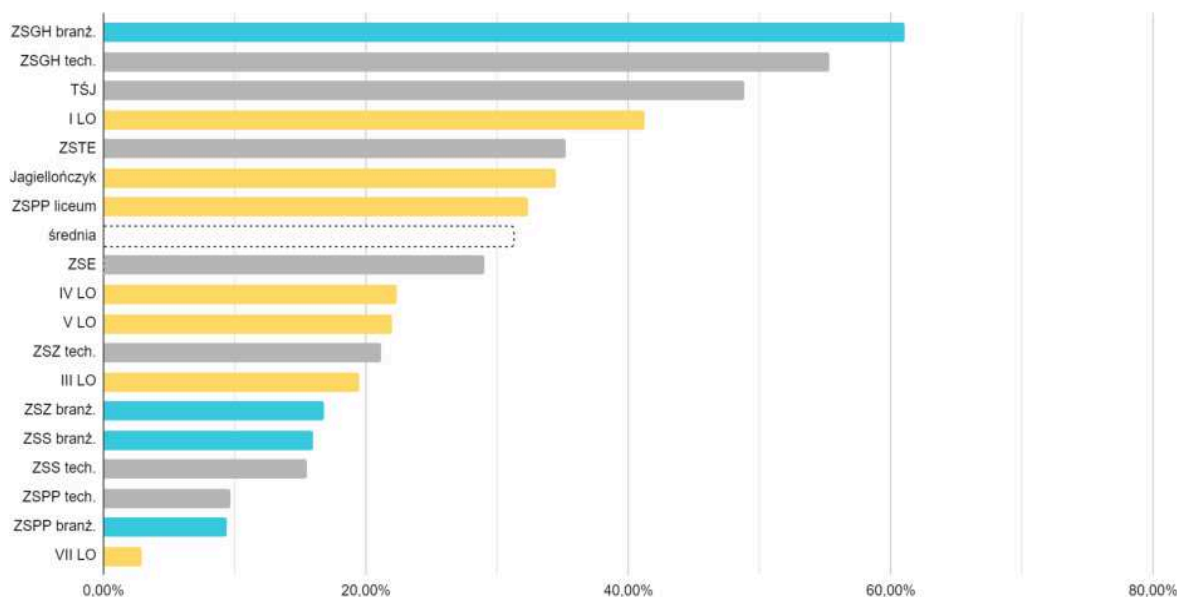
Postrzeganie przez uczniów liczby organizowanych **wyjść i imprez** oraz **wyjazdowych wycieczek szkolnych** były badane osobno, ale badani zgłaszają **niewystarczającą liczbę w przypadku obu form aktywności**. Dla obu pytań średnio jedynie co trzeci uczeń wyraźnie pozytywnie zadeklarował, że jest ich wystarczająco dużo.

Podczas gdy nie obserwujemy znacznych różnic w średnich wartościach dla poszczególnych typów szkół, warto zwrócić uwagę na **rozbieżności pomiędzy poszczególnymi placówkami**, w tym w ramach jednego typu szkół.

Warto również zaznaczyć, że większość szkół branżowych I-go stopnia osiągnęła dla obu pytań **poziom mniejszy niż średnia** wartość dla wszystkich badanych.

Wykres. Wyjścia i imprezy dla uczniów

Procentowe udziały pozytywnych wskazań dla pytania czy w szkole jest organizowanych wystarczająco dużo wyjść i imprez wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Wyjścia i imprezy dla uczniów

Udziały wyraźnie pozytywnych wskazań dla pytania czy w szkole jest organizowanych wystarczająco dużo wyjść i imprez wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

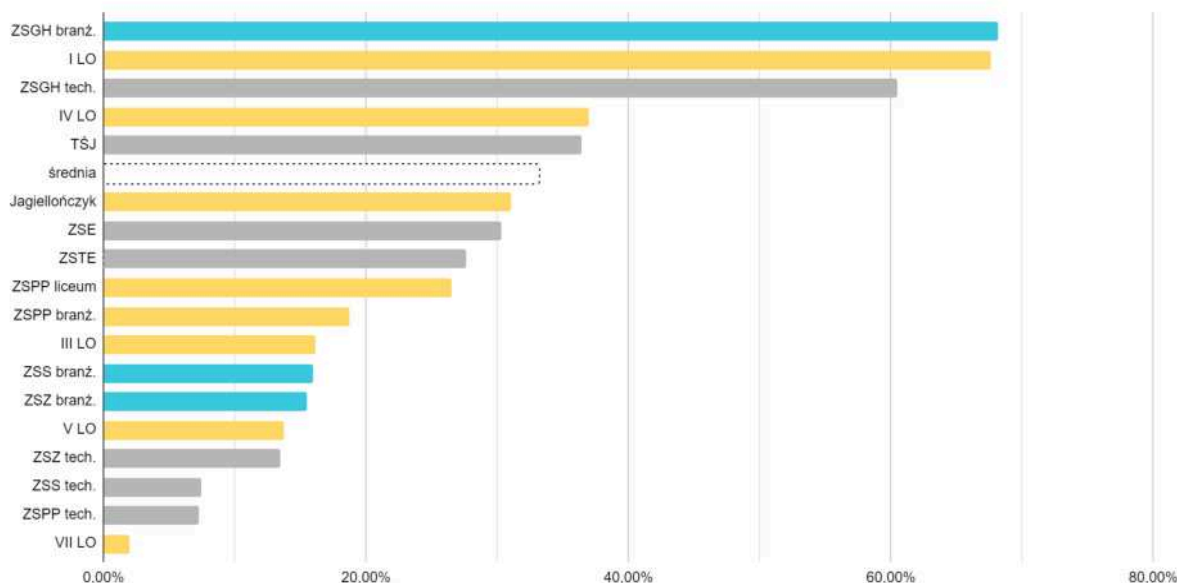
Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średnia wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych szkół (31,20%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	61,06%	ZSGH	55,31%	I LO	41,21%
ZSZ	16,77%	TŚJ	48,83%	Jagiellończyk	34,48%
ZSS	15,94%	ZSTE	35,20%	ZSPP	32,35%
ZSPP	9,38%	ZSE	29,05%	IV LO	22,32%
średnia	29,54%	ZSZ	21,15%	V LO	21,98%
		ZSS	15,52%	III LO	19,49%
		ZSPP	9,68%	VII LO	2,91%
		średnia	35,85%	średnia	26,51%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Wykres. Wyjazdowe wycieczki szkolne

Procentowe udziały pozytywnych wskazań dla pytania czy w szkole jest organizowanych wystarczająco dużo wyjazdowych wycieczek wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Wyjazdowe wycieczki szkolne

Udziały wyraźnie pozytywnych wskazań dla pytania czy w szkole jest organizowanych wystarczająco dużo wyjazdowych wycieczek wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Dla poszczególnych typów szkół dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średnia wyraźnie pozytywnych wskazań dla wszystkich badanych szkół (33,21%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	68,14%	ZSGH	60,45%	I LO	67,59%
ZSPP	18,75%	TŚJ	36,45%	IV LO	37,00%
ZSS	15,94%	ZSE	30,28%	Jagiellończyk	31,03%
ZSZ	15,48%	ZSTE	27,60%	ZSPP	26,47%
średnia	31,98%	ZSZ	13,46%	III LO	16,10%
		ZSS	7,47%	V LO	13,74%
		ZSPP	7,26%	VII LO	1,94%
		średnia	32,14%	średnia	34,89%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Rozwijanie zainteresowań i hobby

W badaniu zidentyfikowano umiarkowanie silną **pozytywną korelację** pomiędzy postrzeganiem przez uczniów czy w szkole mają możliwość rozwijać swoje zainteresowania i hobby a deklaracją o poleceniu danej szkoły młodszym kolegom i koleżankom ($r=0,4$).

Średnio wśród wszystkich badanych jedynie **co czwarty uczeń** zadeklarował, że **ma w szkole możliwość rozwijać swoje zainteresowania i hobby** (np. na zajęciach dodatkowych).

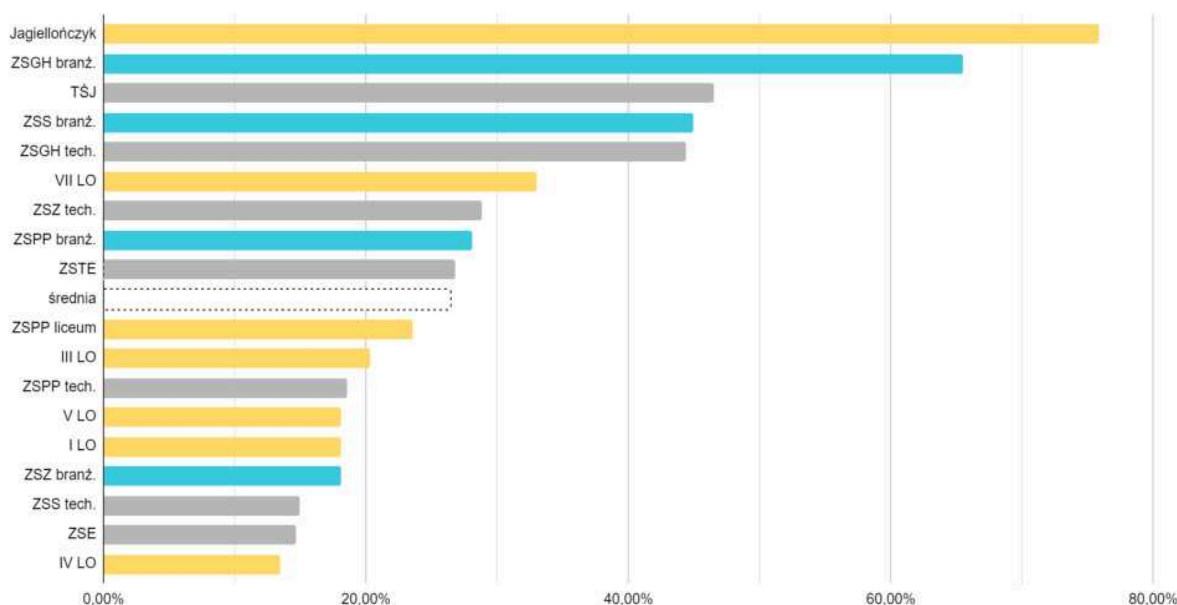
Odnotowujemy **znaczące różnice** pomiędzy średnimi odsetkami **dla poszczególnych typów szkół**:

- **najniższy występuje w liceach** - tam średnio tylko co piąty uczeń widzi możliwość rozwijania swoich zainteresowań w szkole (19,66%),
- w technikach odsetek ten rośnie do 29,76%,
- **a szczyt osiąga w szkołach branżowych I-go stopnia** sięgając 38,48%.

Warto zwrócić uwagę na **znaczne różnice występujące pomiędzy poszczególnymi placówkami**, w tym w ramach jednego typu szkół.

Wykres. Możliwość rozwijania zainteresowań i hobby

Procentowe udziały uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że w ich szkole mają możliwość rozwijać swoje zainteresowania i hobby (np. na zajęciach dodatkowych) wśród uczniów, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Możliwość rozwijania zainteresowań i hobby

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że w ich szkole mają możliwość rozwijać swoje zainteresowania i hobby (np. na zajęciach dodatkowych), wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce.

Na zielono zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (26,43%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	65,49%	TŚJ	46,49%	Jagiellończyk	75,86%
ZSS	44,93%	ZSGH	44,37%	VII LO	33,01%
ZSPP	28,13%	ZSZ	28,85%	ZSPP	23,53%
ZSZ	18,06%	ZSTE	26,80%	III LO	20,34%
średnia	38,48%	ZSPP	18,55%	V LO	18,13%
		ZSS	14,94%	I LO	18,09%
		ZSE	14,68%	IV LO	13,46%
		średnia	29,67%	średnia	19,66%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Kółka i kluby zainteresowań dla uczniów

Na bazie informacji otrzymanych od dyrekcji przygotowane zostało zestawienie kółek i klubów zainteresowań oferowanych uczniom w poszczególnych szkołach w roku szkolnym 2023/24. Tabela poniżej prezentuje zestawienie zbiorcze, w którym rodzaje kółek są posegregowane względem popularności występowania. W przypadku placówek, na terenie których funkcjonują różne typy szkół, liczba kółek i klubów zainteresowań jest podana zbiorczo.

Najczęściej w szkołach ponadpodstawowych spotykamy kółka **sportowe oraz muzyczne**, które w niniejszym zestawieniu obejmują zespoły muzyczne oraz chóry. Kolejne to **czytelnicze (kluby książki), historyczne, teatralne, informatyczne, matematyczne oraz przedsiębiorczości**. Warto zauważyć, że w ośmiu szkołach funkcjonują **kółka specjalistyczne, które nie są spotykane nigdzie indziej**. Praktyka taka może stanowić jeden z elementów wyróżniania placówki w oczach potencjalnych przyszłych uczniów.

Warto również przyrzeć się średniej liczbie uczniów przypadających na kółko zainteresowań, która relatywizuje ją w stosunku do wielkości szkoły, pokazując w ten sposób nasycenie. Co ważne, w badanej próbie średnia liczba uczniów na kółko jest **silnie powiązana z poczuciem możliwości rozwoju** zainteresowań i hobby ($r=-0,5$).

Wskaźnik największego nasycenia obserwujemy w Jagiellończyku, który będąc najmniej liczebną szkołą (tylko 56 uczniów), oferuje uczniom aż 9 kółek. Średnia liczba uczniów na kółko wynosi więc tam tylko 6 (sic!). Kolejne najbardziej wysyczone placówki mają ten wskaźnik na poziomie 55-56 i są to: VII LO, V LO i ZSGH.

Tabela. Kółka i kluby zainteresowań działające w poszczególnych placówkach w roku szkolnym 2023/24.

Informacje pozyskane od dyrekcji badanych placówek.

poszczególne kółka / kluby	liczba kółek	I LO	II LO	III LO	IV LO	V LO	VII LO	Jagie- llończyk	TŚJ	ZSE	ZSGH	ZSP	ZSS	ZSTE	ZSZ
sportowe	12	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	nie
muzyczne	10	nie	tak	tak	tak	tak	nie	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	nie
czytelnicze / klub książki	7	nie	nie	tak	nie	nie	nie	tak	tak	tak	tak	tak	nie	tak	nie
historyczne	7	nie	nie	tak	nie	tak	nie	tak	tak	tak	tak	nie	nie	tak	nie
teatralne	7	nie	tak	nie	tak	nie	tak	tak	tak	nie	tak	nie	nie	tak	nie
informatyczne	6	nie	nie	nie	nie	tak	nie	tak	tak	tak	tak	nie	nie	tak	nie
matematyczne	6	tak	tak	nie	nie	tak	nie	nie	tak	nie	tak	nie	nie	tak	nie
przedsiębiorczości	6	nie	tak	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	tak	nie	tak	tak
taneczne	4	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	tak	nie	tak	tak	nie	nie	nie
chemiczne	3	nie	nie	tak	tak	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
wolontariatu	3	nie	tak	tak	nie	tak	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie
debat	2	nie	tak	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
dietetyczne	2	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	nie
filmowe	2	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	nie
PCK	2	nie	nie	tak	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
projektowanie / druk 3D	2	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie
turystyczne	2	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie

poszczególne kółka / kluby	liczba kółek	I LO	II LO	III LO	IV LO	V LO	VII LO	Jagie- llończyk	TŚJ	ZSE	ZSGH	ZSP	ZSS	ZSTE	ZSZ
biologiczne	1	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
cukiernicze	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak
dziennikarskie	1	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
europaistyczne	1	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
florystyczne	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie
fryzjerskie	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak
geograficzne	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie
księgowo	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie
logistyczne	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie
motoryzacyjne	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie
pierwszej pomocy	1	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
programowanie	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie
psychologiczne	1	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie
robotyka / mechatronika	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie
samoobrona	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie
strzeleckie	1	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie
liczba wszystkich kółek w danej szkole		2	8	9	6	9	3	9	10	8	11	6	4	12	3
liczba uczniów w szkole		688	815	888	893	503	164	56	835	575	618	897	518	819	376
średnia liczba uczniów na kółko w danej szkole		344	102	99	149	56	55	6	84	72	56	150	130	68	125

3.5. Bezpieczeństwo i wsparcie w szkole

W niniejszym rozdziale omówione są wyniki badania uczniów w zakresie postrzegania bezpieczeństwa w szkole, dostępność elementów wsparcia uczniów w sytuacjach trudnych oraz dostosowania do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

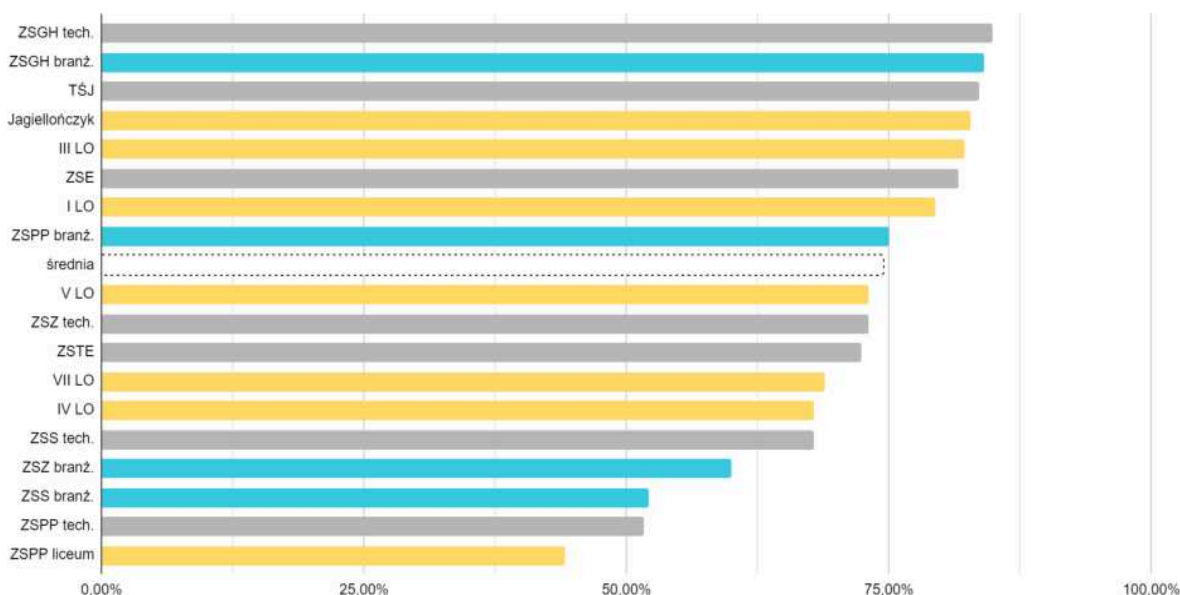
Jak uczniowie postrzegają bezpieczeństwo w szkole?

W grupie "Bezpieczeństwo" analizowanych było pięć pytań skierowanych do uczniów: jedno ogólne dotyczące odczuwalnego przez uczniów **poziomu bezpieczeństwa** oraz cztery szczegółowe w celu pogłębienia tematu.

Analizując pytanie ogólne widzimy, że średnio we wszystkich badanych szkołach **3 na 4 uczniów** wyraźnie wskazało, że **czuje się bezpiecznie w szkole** (74,42%), a odsetek uczniów, którzy wyraźnie **nie zgadzają się** ze stwierdzeniem "Czuję się bezpiecznie w szkole" wynosi **mniej niż 5%**. Dla obu przedziałów występują jednak **różnice pomiędzy poszczególnymi placówkami**, w tym w ramach danego typu szkoły.

Wykres. Poczucie bezpieczeństwa - pytanie ogólne

Procentowe udziały uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że czują się bezpiecznie w szkole, wśród tych, którzy wypełnili ankietę w danej placówce. Dane są uszeregowane od największych do najmniejszych wartości.

Legenda: ■ szkoły branżowe I-stopnia ■ technika ■ licea

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Tabela. Poczucie bezpieczeństwa - pytanie ogólne

Szkoły są uszeregowane od największego do najmniejszego procentowego udziału uczniów, którzy wyraźnie pozytywnie wskazali, że czują się bezpiecznie w szkole, wśród tych, którzy wypełnili ankietę.

Na **zielono** zostały oznaczone szkoły z wynikami lepszymi niż średnia dla wszystkich badanych szkół (74,42%).

szkoły branżowe I-go stopnia		technika		licea	
ZSGH	84,07%	ZSGH	84,89%	Jagiellończyk	82,76%
ZSPP	75,00%	TŚJ	83,61%	III LO	82,20%
ZSZ	60,00%	ZSE	81,65%	I LO	79,40%
ZSS	52,17%	ZSZ	73,08%	V LO	73,08%
średnia	67,21%	ZSTE	72,40%	VII LO	68,93%
		ZSS	67,82%	IV LO	67,89%
		ZSPP	51,61%	ZSPP	44,12%
		średnia	76,90%	średnia	73,63%

N = 3288, z czego szkoły branżowe I-go stopnia: ZSGH - 113, ZSZ - 155, ZSS - 69, ZSPP - 32 (w sumie 369); technika: ZSGH - 311, ZSZ - 52, ZSS - 174, ZSE - 327, TŚJ - 299, ZSTE - 250, ZSPP - 124 (w sumie 1537); licea: V LO - 364, VII LO - 103, I LO - 398, Jagiellończyk - 29, IV LO - 327, ZSPP - 34, III LO - 118 (w sumie 1373); ankiety nie przyporządkowane do konkretnej szkoły - 9.

Pytania pogłębiające dotyczyły z jednej strony występowania **ryzykownych zdarzeń** na terenie szkoły (w tym bójek, grózb lub posiadania noża lub broni), a z drugiej przekonania uczniów, że jest w szkole osoba dorosła, której mogą powiedzieć o swoich problemach i **zwrócić się po pomoc**.

Średnie poziomy bezpieczeństwa badane poprzez pytania pogłębiające we wszystkich typach szkół **są porównywalne**, przy czym warto zwrócić uwagę na **rozbieżności pomiędzy poszczególnymi placówkami**.

Jak szkoły wspierają uczniów w sytuacjach trudnych?

Zgodnie z deklaracjami dyrekcji, we wszystkich badanych placówkach funkcjonuje **monitoring** szkolny. Poza ZSZ, wszystkie inne szkoły mają opracowane **zasady postępowania z uczniem w kryzysie psychicznym**. Szkoły zapewniają również bieżące wsparcie **pielęgniarki**, **pedagoga** szkolnego i **psychologa** szkolnego zgodnie z poniższą tabelą dostępności godzinowej.

Tabela. Tygodniowa liczba godzin dostępności pielęgniarki, pedagoga szkolnego i psychologa szkolnego

Informacje pozyskane od dyrekcji badanych placówek.

szkoły alfabetycznie	I LO	II LO	III LO	IV LO	V LO	VII LO	Jagiello ńczyk	TŚJ	ZSE	ZSGH	ZSPP	ZSS	ZSTE	ZSZ
pielęgniarka	6	30	40	18	32	30	3	5	18	28	36,75	20	35	17
pedagog szkolny	22	22 - pedagog, 22 - pedagog specjalny	37	24 - pedagog, 23 - pedagog specjalny	22	35	10	5	25	22	38	35	22 - pedagog, 20 - pedagog specjalny	22
psycholog szkolny	22	22	27	21	22	20	wg potrzeb	5	13	22	26	17	22	12

Jak szkoły wspierają uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi?

Na podstawie deklaracji zebranych w ankietach od dyrekcji badanych placówek, przygotowane zostało zestawienie przystosowań oferowanych uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które są dostępne w roku szkolnym 2023/24.

Jedynym z badanych przystosowań dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, które jest **dostępne we wszystkich placówkach** jest możliwość sprawdzania wiedzy na **indywidualnych konsultacjach**. W pozostałych przypadkach obserwujemy **duże różnice**.

Tabela. Przystosowania oferowane przez szkoły uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w bieżącym roku szkolnym

Informacje pozyskane od dyrekcji badanych placówek.

szkoły alfabetycznie	I LO	II LO	III LO	IV LO	V LO	VII LO	Jagie- llończyk	TŚJ	ZSE	ZSGH	ZSPP	ZSS	ZSTE	ZSZ
asystent szkolny przydzielony do ucznia	nie	nie	nie	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	nie	nie
dostęp do pokoju wyciszenia	nie	nie	tak	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	tak	nie	tak	nie
dostęp do pokoju do pracy własnej	nie	nie	tak	nie	tak	nie	tak	tak	nie	tak	tak	nie	nie	nie
dodatkowe zajęcia wyrównawcze	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie	nie
możliwość wyjścia w trakcie lekcji	tak	nie*	nie	tak	tak	nie	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie
możliwość sprawdzania wiedzy na indywidualnych konsultacjach	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	tak	nie
podjazdy dla osób na wózkach inwalidzkich	nie	nie	nie	nie	tak	nie	nie	tak	nie	tak	tak	nie	nie	tak
winda	nie	nie	nie	nie	tak	tak	nie	tak	nie	nie	tak	nie	nie	tak

* Możliwość wyjścia w trakcie lekcji z opiekunem np. psychologiem, pielęgniarką lub opiekunem prawnym.

Jedynie cztery placówki oferują dostęp do **pokoju wyciszenia**, a sześć do **pokoju pracy własnej**. Większość szkół umożliwia uczniowi ze specjalnymi potrzebami dodatkowe **zajęcia wyrównawcze i wyjście w czasie lekcji**. Te opcje są niedostępne jedynie w trzech placówkach, a w jednej do wyjścia w czasie lekcji wymagana jest do tego obecność opiekuna.

Tylko pięć szkół zadeklarowało, że w budynku szkoły dostępne są **podjazdy dla wózków inwalidzkich i winda**.

Pełen wachlarz badanych udogodnień dostępny jest **tylko w jednej ze szkół** - TŚJ.

Podsumowanie

Pilotażowa edycja badania "Szkolny klimat" była próbą analizy jak młodzież postrzega panującą w szkołach ponadpodstawowych atmosferę i które placówki jest skłonna polecać. W celu zbadania realnych doświadczeń uczennic i uczniów, zebrano informacje od 3288 osób, czyli od ponad **40% wszystkich osób uczących się** w badanych szkołach z terenu Miasta Kalisza.

Zgodnie z metodologią wykorzystanego w badaniu wskaźnika NPS, globalnie w całej badanej grupie znalazło się więcej krytyków niż promotorów swoich szkół. Oznacza to, że większa liczba uczniów **raczej odradza swoje szkoły** niż je poleca młodszym kolegom i koleżankom. Niezależnie od typu szkoły, pomiędzy poszczególnymi placówkami występują znaczne różnice w ocenach młodzieży. Warto przyjrzeć się na nowo warunkom, w jakich odbywa się proces uczenia, a perspektywa uczniów może rzucić tu nowe światło i dać odpowiedzi co ulepszyć.

Ocena postrzegania przez osoby uczące się pozwoliła zidentyfikować, które elementy budujące szkolną atmosferę są w badanej grupie **powiązane z chęcią polecenia** danej placówki młodszym koleżankom i kolegom.

Najsilniejsze korelacje wystąpiły z odpowiedziami dotyczącymi ogólnego zadowolenia uczniów z atmosfery panującej w szkole, deklaracji, że sami ponownie wybraliby tę samą szkołę oraz że lubią przebywać w danej placówce. Kolejne aspekty wykazujące znaczące powiązania, dotyczyły obszarów związanych z nauczycielami, innymi uczniami, wyglądem szkoły oraz możliwościami rozwoju zainteresowań. Są to elementy, które **warto monitorować i o nie dbać** jeśli chcemy zwiększać odsetek promotorów wśród uczniów danej szkoły.

"Żadna szkoła nie hańbi".

- uczeń szkoły ponadpodstawowej, wypowiedź z warsztatów

Typ szkoły nie determinuje doświadczeń ucznia. Niezależnie od typu szkoły, część placówek osiąga bardzo pozytywne wyniki znacznie powyżej średniej. Rozpiętość różnic w ocenie danego obszaru przez uczniów sięga 35-krotności (sic!) najniższej wartości. Warto **zbadać przyczyny tych rozbieżności** w postrzeganiu uczniów i **zidentyfikować dobre praktyki**, które mogą być inspiracją do wprowadzania usprawnień w celu poprawienia doświadczeń uczniów w innych placówkach.

Warto zaznaczyć również duże zróżnicowanie pomiędzy placówkami w zakresie wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wiedza o tym jak uczniowie postrzegają atmosferę w szkołach i analiza przyczyn tej sytuacji mogą ułatwić wprowadzenie **dopasowanych do specyfiki** poszczególnych placówek zmian i celowaną dbałość o warunki w jakich odbywa się proces uczenia.

Badanie nie identyfikuje panaceum na sygnalizowane bolączki osób uczących się w poszczególnych placówkach, ale wykazuje, że **niezależnie od typu szkoły**, możliwe jest zapewnienie im takich warunków, które spowodują, że będą chętni polecać szkołę innym. Warto skorzystać z tej możliwości i świadomie projektować doświadczenia uczniów.

Rekomendacje dla Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Kalisza

- **Pogłębić analizę** o uwarunkowania występowania tak dużych różnic w doświadczeniach uczniów z różnych placówek.
- Przeanalizować i promować **dobrze praktyki** z placówek, w których doświadczenia uczniów są zbieżne z pożądanymi.
- **Wesprzeć placówki**, które osiągają niesatysfakcjonujące wyniki w istotnych obszarach.
- **Monitorować doświadczenia uczniów** jako element ewaluacji i wsparcia rozwoju placówek edukacyjnych.

Rekomendacje dla szkół

- Wykorzystać obszary, w których placówka osiągnęła wyniki powyżej średniej dla badanych placówek, jako swoje **mocne strony**, w tym np. do komunikacji wewnętrznej (do uczniów i nauczycieli) i zewnętrznej (np. w ramach działań promocyjnych skierowanych do uczniów szkół podstawowych i ich rodziców).
- Przeanalizować szczegółowo obszary, w których placówka osiągnęła **niesatysfakcjonujące wyniki**, zidentyfikować przyczyny, zaprojektować i wdrożyć pożądane zmiany.

O autorce

Ewa Tomczak - badaczka, projektantka i trenerka.

Main engine [DT w Szkole](#) gdzie od 2017 roku współtworzy nowatorskie rozwiązania edukacyjne dla uczelni wyższych, szkół i przedszkoli wykorzystując narzędzia service design i myślenia projektanckiego. Wspiera od etapu badań diagnostycznych, aż do realizacji projektów.

Animator zmian, który ulepsza od zawsze. Ma doświadczenie w inicjowaniu, planowaniu i wdrażaniu zmian w organizacjach, w tym usprawnianiu struktury organizacyjnej, wprowadzaniu nowych usług i produktów oraz kompleksowych działań marketingowych.

Moderator design thinking (DT), który od 2015 roku kompleksowo przygotowuje i prowadzi procesy projektowe, z pasją realizuje badania projektowe i z lekkością moderuje sesje warsztatowe. Od 2020 roku uczy innych jak zostać moderatorem i efektywnie prowadzić projekty zespołowe w podejściu DT. Jest autorką programu rozwojowego "Akademia Moderatorów DT dla nauczycieli".

Trener biznesu, który pomaga ludziom rozwijać swój potencjał od 2011 roku i podczas szkoleń, warsztatów oraz konferencji chętnie dzieli się doświadczeniem z innymi.

Pomysłodawczyni i organizatorka ogólnopolskiej konferencji online "Projektowanie rozwiązań dla edukacji, czyli design thinking po polsku", którą rozwija konsekwentnie od 2019 roku.

Ciągły głód wiedzy pcha ją do dalszych poszukiwań **nowych metod i perspektyw**. Ukończyła Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu na wydziale Ekonomii, jest absolwentką Akademii Trenera Biznesu SET, trenerem zmian i trenerem międzykulturowym według standardów European Institute for Intercultural Development (NL).

Wartościami, które najbardziej ceni w życiu zawodowym, są: **rozwój, relacje i wolność wyboru**. Prywatnie kocha konie i salsę kubańską.

Jest przekonana, że nigdy **nie jest za późno, jeśli tylko się chce**.

Dane kontaktowe:

+48 888 493 077

et@DTwSzkole.pl

[linkedin.com/in/ewa-tomczak](https://www.linkedin.com/in/ewa-tomczak)

www.DTwSzkole.pl